

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflava ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo: Knaflava ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Prvi pozitivni sklep nove vlade

Današnji dogodki v Beogradu. — Seja finančnega odbora. — Svetniki ne bodo reducirani. — Vlada je končno sklenila zgradbo mostu med Beogradom in Pančevom.

Beograd, 15. januarja. Danes dopoldne se je sestala večina finančnega odbora in pretresala proračun ministrstva poljedelstva, ki je postavljen na dnevni red popoldanske seje finančnega odbora. Večina je proučevala poedine postavke ter zavzela napram proračunu stališče, ki ga bo zagovarjala na popoldanski seji.

Zato je umljivo, da je prestolico zapustilo še tisto malo število politikov in poslancev, ki so se zadnje dni informirali v Narodni skupščini in v predsedništvu vlade o političnem položaju. Vprašanja zunanje politike so prepuščena izključno časopisni razpravi in komentarjem.

Ob 12. je bila otvorjena seja ministrskega sveta, ki še vedno traja.

Beograd, 15. januarja ob pol 14. Seja ministrskega sveta je trajala do 13. Na seji je bil definitivno sprejet predlog o gradnji takozvanega pančevskega mostu, ki bo vezal Pančevo s prestolico. Po seji je minister saobračaja general Milosavljevič izjavil novinarjem, da se bo takoj pričelo z gradbo tega mostu in da bo gradnja mostu trajala tri leta. Most bodo zgradili Nemci na račun reparacij. Trasa mostu še ni definitivna. Izdeluje jo posebna komisija. Nemci so se obvezali, da zgrade most nadalje v treh letih, ne oziraje se na traso.

Napredni volilci! Vsi na volilni manifestacijski zbor Naprednega bloka, ki se vrši v nedeljo, ob 10. Jopoldne, v veliki dvorani na Taboru.

Govore g.g.: ing. Gvidon Gulič, dr. Tone Jamar, Ivan Mohorič, dr. Dinko Puc, Ivan Tavča in Mirko av Urbas.

Prvi pojavi epidemije v Jugoslaviji

Iz Zagreba poročajo o treh obolenjih na gripi. — Kako se bolezen pojavlja. — Odredbe ministrstva za narodno zdravje. — Obvezna prijava obolenj.

Kakor je bilo pričakovati, se je razširila epidemija španske na svojem uničujočem pohodu po Evropi tudi že na našo ozemlje. Iz Zagreba prihaja vest, da so ugotovili večeraj 3 slučaje španske. Zagrebški zdravniki dobivajo iz Anglije poročila, glasom katerih je sedanja epidemija španske v Angliji težjega značaja kot je bila koncem i. 1918, ki je strahovito kosila tudi po naših krajih.

Ker so naše bolnice že sedaj prenapolnjene, je treba pravočasno za vsak slučaj poskrbeti za zasilne bolnice.

Ministrstvo narodnega zdravja je že ukrenilo vse potrebno, da prepreči nevarnost, ki nam jo obeta ta zavrata bolezen. Vsem sanitetnim organom v državi je izdalo točna navodila, kako je treba ravnati v slučaju, da se pojavi španska tudi v naših krajih. V tem smislu je prejel zagrebški mestni fizikat večeraj od ministrstva za narodno zdravje brzopojavno odredbo, da morajo vsi zdravniki nemudoma javiti fizikatu vsako obolenje na španski.

Španska je torej na pragu. Iz Zagreba, kjer so obolele sicer šele tri osebe, se lahko epidemija vsak hip prenese tudi v Ljubljano in druga slovenska mesta. Informirali smo se danes na merodajnem mestu in izvedeli, da v Sloveniji doslej še nihče ni obolen. Kljub temu moramo biti zelo previdni, kajti epidemija se širi izredno naglo.

se je pojavil na realki, kjer si je prilastil zimski plašč dijakije Nade Lampret. Nato jo je Stigar mahnil na Vič in prišel na osnovno šolo, kjer ga je pri tatvini zalotil šolski upravitelj Ivan Strukelj. Ta je sicer pobegnul, toda Vičani so ga vlovili in s tem rešili šolsko mladino in stariše stalnega strahu.

Po dosedanjih ugotovitvah in priznanju tatu Stigarja je bilo po raznih ljubljanskih šolah v decembru in januarju pokradenih 15 zimskih suknij in suknjičev v skupni cenilni vrednosti 13.350 Din.

Arretirani Grojzdek je danes dopoldne priznal, da je pomagal Stigarju pri njegovih poslih: bil je straža pri tatvinah in pomočnik pri prodajah. Dalje je Grojzdek priznal, da sta s Stigarjem izvršila še več drugih tatvin, ki doslej deloma niso bile prijavljene, deloma se ni moglo ugotoviti dejanskega stanu. Tako navaja Grojzdek, da je bila izvršena tatvina dveh suknij na učiteljšču, dalje da je Stigar posetil tudi palačo velikega župana, misleč, da bo mogel na hodniku pred sprejemno dvorano velikega župana izmakniti kakšen elegantnejši in dragocenejši kožuh, v čemur pa se je prevaril. Vendar pa je zamenjal tam svoj star, polomljen dežnik z novim. Ukradla sta tudi dve suknji na obrtni šoli na Mirju, dalje suknjič z nekega stavbišča na Mirju in končno tudi suknjič nekega delavca, zaposlenega pri stavbi mestne hiše na Ahaceljevi cesti.

Značilna polomija SLS

Kakor poroča današnje »Jutro«, je doživel g. dr. Korošec pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju tako strahovit poraz, kakor jih slovenska politična zgodovina malo beleži. SLS je sklicala v klerikalni društveni dom svoj shod, na katerem je nastopil g. dr. Korošec kot glavni govornik. Sv. Lovrenc je veljal že od nekdaj kot močna trdnjava SLS in je skoraj vedno kompaktno volil dr. Korošca. Tokrat pa ga ni hotel niti poslušati. Jedva je začel govoriti, so mu domači kmetje, nekdanji njegovi volilci, preprečili z medkljicami nadaljevanje. Celu uro je poskušal pomiriti poslušalce, a ko se to ni posrečilo niti njemu, niti njegovemu spremljevalcu posl. Vesenjaku, sta oba odšla, ne da bi shod zaključila.

Pogreb poslanika Rybaža

Pogrebnih svečanosti so se udeležili vsi člani vlade in diplomatskega zbora. — Kralja je zastopal admiral Prica

Beograd, 15. januarja. Danes dopoldne se je vršil veličasten pogreb dr. Otokarja Rybaža. Ob 10. dopoldne so bila opravljena v kapelici katoliške cerkve cerkvena opravila. Truplo pokojnega poslanika so prenesei iz cerkve na mrtvaški voz višji uradniki zunanega ministrstva. Pogreba so se udeležili poleg ožjih sorodnikov ter večjeje števila ožjih prijateljev pokojnika iz Slovenije in Primorske tudi najodličnejši dostojanstveniki prestolice. V sprevedu so bili med drugimi predsednik vlade Nikola Uzunović, zunanji minister dr. Ninko Perić

in vsi ostali ministri; kralja je zastopal admiral Prica. Nato je sledil polnoštevilni diplomatski kor in vse uradništvo zunanega ministrstva. Na pokopališču se je v imenu zunanega ministrstva poslovil od pokojnega naš varčavski poslanik Ljuba Nešić, ki je slavil pokojnikove zasluge za jugoslovenski narod od trdih manjšinskih bojev na Tržaškem preko dunajskega parlamenta, kjer se je pokojni odločno zavezal za mašjsko deklaracijo, pa do njegovih lepih uspehov v svobodni kraljevini SHS.

Revolucija v Rusiji?

Po vesteh iz Prage in Berlina je izbruhnila v Jekaterinburgu revolucija. — Revolucionarji obvladajo mesto in okolico.

Berlin, 15. januarja. Iz Moskve poročajo listi: Sovjetsko vlado in sovjetske vojaške kroge so v zadnjem času vznemirjale vesti o krvavih dogodkih, ki so se odigrali v Jekaterinburgu. Kakor znano, je bil v Jekaterinburgu umorjen car Nikolaj. Radi tega je sedaj v okolici tega mesta prišlo do protiboljševiškega pokreta, ki je zavzel velik razmah in ki ga vodi general Boris Leonov. Revolucionarji imajo mesto docela v svojih rokah.

centralni močne oddelke protirevolucionarnih čet, so zelo vznemirile boljševike. Jekaterinburg in njegova okolica sta popolnoma v rokah generala Leonova. 42 in 44 polk, ki sta bila poslana proti generalu Leonovu, sta se pridružila njegovi vojski. Prebivalstvo pozdravlja čete generala Leonova in jim prireja navdušene ovacije. Protirevolucionarji razširjajo plakate z napisi: »Živel car! Zemlja narodu! Splošna amnestija!« Sovjetska vlada je sklenila, da pošlje proti revolucionarjem močne oddelke najzanesljivejših čet z artiljerijo.

Praga, 15. januarja. Najnovejše vesti o akciji generala Borisa Leonova v okolici Jekaterinburga, kjer se je postavil na čelo kontrarevolucije in kon-

Obrežno delovanje šolskega tatu

Danes dopoldne je bilo na policiji na hodniku pred sobo policijskega nadzornika Matije Močnika zelo živahno in nastal je velik promet s suknjami. Prihajale so razne stranke ter povpraševale po policijskem nadzorniku, ki je med tem imel mnogo posla, kajti zasilni stražarjevega pomagača pri tatvinah Jožeta Grojzdeka. Stranke so prihajale po suknje, ki so bile ukradene v šoli ali kje drugje. Navzoči so bili očete, matere in tudi starejši dijaki, katerim je drznil tat odnesel suknjo.

lep krivec, kakor da bi klical vso Ljubljano na meidan junački.

Koliko tatvin sta oba podjetna kompanjona izvršila po šolah? Začela sta 6. decembra, posetila realno gimnazijo na Poljanah ter odnesla dijaku Ferjanu lep zimski suknjič. Ker se jima je tatvina posrečila, sta postala podjetnejša in začela izmikati suknje vsak dan. Nato sta previdno nekaj dni počivala, 16. decembra pa šla zopet na delo ter sta na ženski realni gimnaziji odnesla tri ženske plašče dijakinjami Danici Žagar, Olgi Vojnovičevi in Zlati Cimprškovi. Dne 18. decembra sta šla dopoldne na meščansko šolo v Spodnji Šiški ter ukradla dve zimski suknji Josipu Volku in Leonardu Vidicu, popoldne pa je Stigar odnesel iz večje hiše št. 11 na Mestnem trgu kratek zimski suknjič pleskarju Al. Gašperšiču. 22. decembra je Stigar zopet posetil meščansko šolo v Šiški ter odnesel učencu Ludviku Salmiču prav čeden in skoraj nov suknjič.

Včeraj ves dan je trajalo zasliševanje aretirane Jana Strgarja. Zasliševanje je vodil policijski nadzornik Matija Močnik. Jazez Strgar je, kakor smo že večeraj poročali, tatvino priznal in kratko navedel, kam je suknje prodajal. Kot izurjen tat v tatvinah suknjen je imel tesne zveze z bosanskimi nakupovalci starih oblek, katerim je takoj, včasih že na potu od »posla«, ko je šel v drug šolski zavod, ukradene suknje prodajal za prav malenkostne svote, po 100, 200, 300 in največ 500 dinarjev. Radi nakupa ukradenega blaga bila sta večeraj tudi aretirana dva Bosanca.

Ker so nastopile božične počitnice, je v tatvinah suknjen po šolah naravno nastal daljši intermezzo. Zato je Strgarju zmanjkalo denarja in posegel je v ponedeljek po Božiču po perilu ter na šentjakobskem mostu odnesel z vozička zavoj perila perici Ceciliji Avsec iz Bizovika. Perilo je deloma prodal, dve srajci pa je pridržal za sebe.

Ko se je obnovil šolski pouk, so bile tatvine suknjen po šolah zopet na dnevnem redu. Strgar je s svojim pomagáčem stopil že 3. januarja v akcijo. Priplazil se je v poslopje I. državne v Tomanovi ulici ter dijaku Zdravku Flisu odnesel zimski suknjič, popoldne pa je prišel v osnovno šolo v Udmatu, kjer je izmaknil zimski suknjič učencu Ladislavu Švankovskemu.

Jazez Strgar je imel tudi svojega pomagača, katerega funkcije pa so obstojale edino v tem, da je pred šolo stal na straži ali pazil, če kdo prihaja ter na to opozoril Jana Strgarja. Oba sta bila že od meseca novembra brez vsakega posla ter se klátila po mestu, iskajoč prilike, da bi kaj odnesla in nato prodala. Oba sta na policiji zapisana kot delomrzneža in postopača.

Naslednjega dne je bil po Strgarju ukraden učenc meščanske šole na Poljanah Marjan Švaiger, 5. januarja pa je postal Strgarjeva žrtve dijak realne gimnazije na Poljanah Boris Kocjančič.

Od 5. do 10. januarja si je Strgar zopet privoščil odmor, 10. januarja pa je na meščanski šoli na Poljanah odnesel dve suknji, last učence Josipa Ješa in Rada Stepišnika. 11. januar pa je bil za Jana Strgarja in njegovega tovariša usodni dan. Ta dan sta začela navsezgodaj kar na debelo operirati. Med 9 in 10. dopoldne je izginila zimska suknja delavcu Jakobu Klemenčiču, zaposlenemu pri stavbi nove mestne klavnice. Odnesel jo je Strgar. Nato je šel Strgar v Udmat, kjer je med 10. in 11. prebrskal osnovno šolo ter odnesel učencu Viktorju Miheličiču zimski suknjič, dvema drugima učencema pa dve čepici. Opoldne

Celokupno prebivalstvo Italije konfinirano!

Vse meje zastražene po miličnikih. - Karabinjerji smejo opravljati svojo službo samo v notranjosti. — Fašistična policija razpolaga z vsemi modernimi prometnimi sredstvi. — Stroge odredbe tudi za tiskarne itd.

Rim, 15. januarja. V izvajanju reforme policijske službe v Italiji namerava vlada poveriti vso obsejno službo fašistični milici, zlasti pa nadzorovanje prehodov ob meji. Zato bodo miličniki, kolikor se niso zavzeli svoja nova mesta, nameščeni kolikor mogoče v krajih tik meje in zlasti na eksponiranih točkah. Karabinjerji imajo nalogo nadzorovati pota in ceste samo v ozadju in notranjosti države ter pregledovati potne liste.

dozvolj avtomobilov in drugih prevoznih sredstev. Kar se tiče obrežne policije, je poskrbljeno, da se ustanove obmejni pomorski komisarijati. V pristaniščih se poveča nadzorstvo, zlasti pa na onih točkah, kjer je omogočeno neopaženo izkrcavanje ali vkrcavanje ljudi in blaga. Dostop na ladje imajo le oni, ki se morejo zadostno legitimirati. Posebno se bo pazilo na prihajanje in odhajanje potnikov. Posebna pozornost se poveča železniški policiji tudi v luksuznih vlakih in odgonu.

Vlada se je pri vseh teh reformah ozirala na kolikor mogoče popolno tehnično opremo posameznih policijskih funkcijonarjev ali oddelkov. Poskrbela je ali še bo za najboljše telefonske in brzopojavne zveze, pa tudi za brezžično brzopojavljanje in telefoniranje. Ukrejeno je, da dobi policijska služba posebne zveze, ki naj zagotovi kar najhitrejšo in tajno obveščevanje. Policija mora imeti po vsej državi dovolj avtomobilov, motornih koles in drugih prevoznih sredstev. V Rimu se še ojači brezžična postaja, razen tega pa zgradi izredno močna radiotelefonska stanica, s katero bo v stalni in tajni zvezi s celo vrsto manjših sličnih postaj v državi. Isto velja tudi za pomorsko policijo, ki mora dobiti potrebne ladje za nadzorovanje obale. Zelo rigorozno so tudi izdelobe novega policijskega zakona glede dolebovanja in prodajanja orožja in razstreliv,

Na podlagi nadaljnjih potevdij je bil večeraj opoldne na Dolenski cestvi prijel Jože Grojzdek, brezposelnež, rojen leta 1906. v Št. Jakobu ob Savi in preživljajoč se navadno z beračenjem ali tatvino. Drugače je to zastaven dečko, ki nosi za klobukom

Slava kraljeve garde

Jubilej njenega komandanta

Beograd, 15. januarja. Kraljeva garda je večeraj obhajala svojo krstno slavo in ob enem na svečan način proslavila 10-letnico, odkar ji zapoveduje general Peter Živković. Pred zbranim mostvom in oficirskim zborom je pozdravil slavljenca najstarejši gardni oficir polkovnik Ratko Raketič, ki je v svojem govoru naglasil osebne vrline komandanta in njegovo prizadevanje, da ustvari iz garde jedro naše vojske. General Živković je ob enem slavil tridesetletnico svojega vojaškega službovanja. Kot konjeniški oficir se je udeleževal vseh osvobodilnih bojev od leta 1903 pa do konca svetovne vojne, ter je bil ponovo odlikovan za svojo hrabrost in zasluge. Kralj mu je večeraj poklonil krasno zlato uro, okraščeno z briljanti.

PARASTOS ZA PAŠIČEM

Beograd 15. januarja. Glavni odbor radikalne stranke priredi jutri z rodbino Nikole Pašiča 40-dnevni parastos za pok. Nikola Pašičem.

TRILETNO DETE USTRELILO MATER

Stettin, 15. januarja. V mestecu Böck so stariši na lahkomišljeni način izročili svojemu šletnemu detetu revolver, da bi se z njim igralo. Stariši so mislili, da revolver ni nabit. Dete pa je pritiskalo na petelina ter sprožilo. Izstreljek je zadell mater, ki je kmalu nato umrla.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirli: Curih 10.96, Pariz 226, London 275.90, Newyork 56.75, Milan 248.50, Praga 168.25, Berlin 13.495, Dumaj 800. INOZEMSKÉ BORZE. Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.65, London 25.185, Newyork 519, Milan 22.60, Praga 15.37, Berlin 123.10, Dumaj 78.05. — Trst: Beograd 40.80, London 111, Pariz 91.25.

Iztretzenje radičevskih množic

Globlji vzroki Radičevih neuspehov v Dalmaciji. — Maščevanje nedosledne in demagoške politike. — Iztrezenje prihaja tudi na Hrvaškem in v slovenskih radičevskih množicah

Iz Dalmacije se dan za dnevom pojavljajo vesti, ki potrjujejo, da je tam kaj radičevščina nastopila pot navzdol, Radičeva zborovanja potekajo vse drugje kakor nekaj, ne le da ni več navdušenja za nekaj tako oboževanega tribuna, tudi udeležba je majhna in kmety kritično motrijo zveneče tirade gospoda Stjepana, ki so nekaj fascinirale množice. Vedno več je ugovorov iz mase proti njegovim frazam, skratka: ne more biti več dvoma, da se nahaja v Dalmaciji radičevščina v razkroju.

Gotovo ni slučaj, da se je pričel propad Radičevega vpliva baš v Dalmaciji. Gotovo je, da se mora Radičeva stranka prej ali slej razsutj povsod. Stranka, ki je zgrajena na tako nesolidnih osnovah, na psiholoških ljudskih množicah, ki so ob prevratu pričakovale raj na tej zemlji, ki jih je spretni demagog fasciniral s svojimi parolami protigospodne in protisrbske politike, obetajoč jim seljaško vlado brez davkov in žandarmerije, republiko brez gospode in brez vojaških dolžnosti. — taka stranka ne more preiti v normalno stanje normalne politične stranke brez globokosegajočih stresljev. Hrvaška množice niso dosegle niti najzanimajšjih uresničenj onega velikega programa, ki ga jim je pričaral pred oči Radič. Ni republike in ni seljaške vlade, davki so ostali in gospoda, žandarmerija in vojska tudi. Nastopiti mora iztrezenje prej ali slej. Radičeva stranka mora po nujni logiki razvoja priti v krizo, ki bo prav tako hitro odgnala lahkoverne in razočarane množice, kakor jih je demagogija «ekronanega hrvaškega kralja» privabila skupaj.

Hrvaška je šele z osvobojenjem dobila splošno in enako ter tajno volilno pravico; množice so bile tam navajene na «madžarske» volitve. Naš parlamentarizem je našel v Hrvaški in Slavoniji takorekoč novo deželo, kjer se je politična izoliranost omejevala na neznamno plast prebivalstva. V takem miljeju je mogla uspevati prebrisana Radičeva politika; za njo je bil teren ustvarjen kakor nalašč.

Dalmacija je bila dežela, ki je imela drugačno zgodovino za seboj. Ona je že participirala kakor Slovenija na modernem načinu političnega življenja. Splošna in enaka ter tajna volilna pravica za njo ni bila več novost. Zato Stjepan Radič dolgo časa v Dalmaciji ni moral doživeti uspehov; volilci so tu motrili položaj mnogo treznejše in se niso dali tako izlahka premočiti z ekstremnimi obljubami. Šele ko se je dežela vzpričo občne

nedelavnosti vlade in Narodne skupščine pogrezala v vedno hujšo gospodarsko krizo; šele ko jo je nova država, na katero so spočetka gledali v tolikim zaupanjem in pričakovanjem, tako silno razočarala, so prešli v radičevski tabor.

V skladu z vsem navedenim je, da so velični v Dalmaciji prvi izpregledali stranjo praznoto radičevstva in popolno Radičovo nesposobnost, s pozitivnim delom upravičeno meneden prekrat predlanskega leta. Šhodi Stjepana Radiča v Dalmaciji pričajo, da iztrezenje napreduje in da so se papirnati gradovi nekaj vsemogočnega hrvaškega voditelja pričeli podirati.

Razkroj, ki se je pričel v Dalmaciji, se mora prej ali slej nadaljevati tudi po drugod in na vrsto mora priti tudi Hrvaška.

Za našo nadaljno politiko je veljavno, kdo bo prevzel Radičovo dedščino. Zavisno je od pozitivnega dela, od praktične sposobnosti vstopajočih strank, kam se bodo obrnile nezadovoljne množice volilcev.

Tragična je vloga, ki jo v tem procesu igra Slovenska kmetijska stranka. Radi politične nesposobnosti in bolelne strankarskega fanatizma je kolebala neprestano sem in tja, izgubljalas tem zaupanje množic in vedno bolj propadala. Ako bi ostala na svoji prvotni liniji, bi bila danes ona v prvi vrsti poklicana, da prevzame Radičovo dedščino v Sloveniji in morda tudi v sosednjih hrvaških pokrajinah. Radi kratkovidnosti in osebne politike svojih voditeljev pa se je sama izključila od nasledstva in slovenski radičevci g. Puclja bodo propadli skupno s hrvaškimi. Nedvomno bodo že nedeljske oblastne volitve pokazale njihovo splošno nazadovanje.

Da so pozicije slovenskih radičevcev v naših mestih brezupne, je jasno. Da kandidirajo pučjevci na pr. tudi v Ljubljani, je le plod njihove nesrečne strankarske zaslepljenosti, ki vidi glavni cilj in namen stranke v boju proti demokratom. Saj je jasno, da nimajo v Ljubljani niti toliko pristašev, da bi se izplačala števna kandidatura. Vsa volilca se zaveža, da bo njegova kroglica izgubljena, ako jo spusti v radičevsko skrinjico in nihče, ki mu je na tem, da z izvrševanjem volilne pravice kuje svojo usodo, ne more voliti ne radičevcev, ne radikalov, ker je v tem slučaju pač vse eno, ako ostane doma. Njegov glas je izgubljen, ker ne more priti v poštev nobena teh dveh strank.

čajo tudi iz Lvova, Krakova in drugih poljskih mest.

Bolezen se ni omejlja samo na Evropo, ampak se je razširila tudi na prekomorske države. Zlasti hudo raz-

saja na Japonskem. Tako poročajo iz Tokija, da je podleglo v mestu tekom zadnjih 10 dni španski 690 oseb. Zanimljivo je, da pobira epidemija na Japonskem večinoma deco.

Dogodki križem Jugoslavije

Zopet samomor Slovenke v Sarajevu. — Čudna vojna med Osi- jakom in Vukovarom.

Prvi slučaj samomora, ki ga je sarajevska kronika zabeležila v novem letu, se je primeril te dni. V hiši trgovca Rafaela Saloma se je zastrupila z lizolom 21-letna služkinja Slovenka Stefica Volovšek, rodom iz Doboja. Stefica je spila veliko količino strupa in je umrla v hudih mukah, predno so ji mogli nuditi pomoč. Pokojna Stefica je bila vitka in lepa mladenka in splošno prevladuje mnenje, da je šla v smrt radi nesrečne ljubezni. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi pravi vzrok smrti nesrečne mladenke. Zdi se, da je v zvezi s smrtjo mlade Slovenke tudi drugi slučaj. Dan pred smrtjo je bila namreč povabljen kot priča na policijo. Zdi se, da je šlo za zaslivanje mladenki tako na živce, da je v obupu izvršila samomor. Sarajevski listi izjavljajo, da policija ni imela nikakega razloga za postopanje proti dekletu in da je bila Stefica zaslšana zgolj kot priča.

Med Osijakom in Vukovarom se je razvil v zadnjem času napeto razmerje, ki živo spominja na starodavne spore med srednjeveškimi vlastelini, ki

so poglani včasih zaradi malenkostnih osebnih prepričkov vse svoje podložnike in najete vojake v krvav boj. Slična maščevalna vojna se je nedavno vnela med osiješkimi in vukovarskim mestnim zastopom. Osiješki občinski odbor je namreč z novim letom uvedel na vsak tuji avtomobil, ki dospje v mesto, posebno takso v znesku 20 Din. Ker pa se vukovarski mogotci najčesteje vozi o v Osijek, jih je ta novi davek silno razkačil in smatrajo, da je v prvi vrsti naperjen proti njim. Drugih posestnikov, ki bi prihajali v Osijek z avtomobilom, je le malo. Ko vsi protesti niso nič zaglegli, so Vukovarčani sklenili, da na enak način poplačajo Osiječanom njihovo dobroto. Pri davčnem uradu so si nabavili točen seznam vseh osijeških avtomobilistov. Ta seznam so nato razmnožili ter razdelili med vukovarske mestne stražnike, ki imajo strog nalog, da natančno pazijo na osiješke avtomobile. Kakor hitro se kateri pojavi, ga morajo ustaviti in zahtevati plačilo takse v znesku 50 Din. To takso morajo plačati samo Osiječani, dočim so vsi drugi avtomobilisti te takse oproščeni.

Josef Dürich umrl

Iz Klošterca nad Jezero poročajo, da je umrl tam v sredo dopoldne znani češki pisatelj in politik, odlični organizator češke in slovanske stenografije, bivši državni poslanec v dunajskem parlamentu, Josef Dürich. Lani 19. avgusta je praznoval 80letnico rojstva. Vse svoje življenje je posvetil Dürich javnemu delu in zato ostane njegovo ime trajno zapisano v češki zgodovini. Pokojni je bil ena najmarkantnejših osebnosti češkega javnega življenja, v mladosti bolj kulturnega, pozneje pa političnega. Zadnja leta je pokrenil energično osvobodilno akcijo v okviru slovanske politike.

mlada leta tega mlinarjevega sina so bila v znamenju vsestranskega zanimanja in izredne agilnosti. Koncem 60. let je bil Dürich nade mlade češke poezije, zbrane okrog almanaha «Ruch», čigar letnik je redigiral Dürich v duhu te generacije. Pozneje se je zanimal samo za zabavno literaturo in gledališke igre. Kot navdušen narodnjak je propagirjal zblizanje Čehov z ostalimi Slovani, urejal «Slovanske Listy», dopisoval v razne liste, organiziral društveno življenje itd. Ob izbruhu svetovne vojne je stal Dürich pred nalogo, ki je presegala njegove sile in izkušnje. Masaryk je formuliral takrat cilje Čehoslovakov v inozemstvu in želel, da bi bilo med voditelji osvobodilnega pokreta vsaj nekaj popularnih mož, ki bi v ta namen zapustili Avstrijo. V maju 1915 je prispel Dürich v Pariz. V inozemstvu je odpotoval po posvetovanju z voditelji narodnih strank, v prvi vrsti z dr. Krametom, ki je videl v Dürichu najboljše jamstvo, da bo češka politika v inozemstvu rusofilska. Toda v napeti atmosferi zapadne diplomacije se je kmalu izkazalo, da Dürich ni kos svojih nalogi. Po njegovem prihodu je bil ustanovljen v Parizu češki narodni svet, v katerem je bil Dürich podpredsednik. Napram Masaryku je bil ž od nekaj nezaupljiv in zato je verjel vsakemu, kdor z vodstvom češkega pokreta v inozemstvu ni bil zadovoljen.

Ze v Parizu je nastal razkol med Dürichovim prizadevanjem in Masarykovim delovanjem. Ta razkol se je še bolj poostрил, ko je stopil Dürich leto pozneje na ruska tla in stopil v službo carizma. A. Gerovskemu je pokojni leta 1916. izjavil, da je po programu čeških narodnih strank ruski car češki kralj in da je usmerjeno Masarykovo delovanje proti ruskim interesom. Dürichovo navdušenje za priključitev Češke k Rusiji in za prestop Čehov v pra-

voslavno vero niti oficijelni Rusiji ni bilo simpatično, ker bi utegnulo naleteti na odpor zaveznikov.

Končno je prišlo med Dürichom in Masarykom do popolnega razkola. Dürich je organiziral v Rusiji poseben narodni svet, ki ga je ruska vlada v januarju 1917 oficijelno priznala. Dürich je zbral okrog sebe samo nekritične idealiste in reakcionarne elemente. Njegov pokret je izgubil s padcem ruskega carizma glavno oporo. Kljub temu je ostal pokojni do smrti zvest svojim idealom. Prezident Masaryk mu zablode ni zameril. Nedavno ga je celo odlikoval z revolucionarno kolajno.

Davčne anomalije

Ko je naš seljak še bil sužnji srednjeveških grofov, škofov in samostanov, je moral plačati na davkih eno desetino vseh svojih dohodkov, bodisi v denarju ali blagu. Dandanes se vedno slikamo tiste čase kot največjo sužnjost in odušerstvo. Toda če človek pomisli, da znašajo dandanes davki 40, 50 in celo 80 % bruto-dohodkov, si skoraj želi nazaj onih časov, ki so znašali davki samo 10 %. Do kakih anomalij se je povzpeli pri nas davčni vijak, priča sledeče dejstvo, ki ga beležijo beogradski listi.

Glasom razpisa generalne direktije neposrednih davkov br. 20.381 od 1. julija 1926 so podvržene davku tudi vse podpore, ki jih dajejo banke in drugi denarni zavodi v razne dobrodelne namene. Teh izdatkov ni smatrati za rezjske stroške, marveč za — čisti dobiček, ki je podvržen vsem davkom! Če torej kaka banka pokloni n. pr. invalidskemu združenju 1000 Din, mora plačati za to še 600 Din davka! Če pa je ta znesek naklonjen ob priliki kake dobrodelne prireditve, koncerta itd., pa mora tudi dotično združenje plačati še 200 Din davka od teh 1000 Din.

Tudi pri bodoči davčni reformi teh anomalij ne nameravajo odpraviti. Čl. 85. zakonskega osnutka o neposrednih davkih namreč pravi, da se morajo obdavčiti tudi vsi prispevki v dobrodelne namene. Po sedanji davčni lestvici bo to znašalo 40—50 %. K temu se pridejo potem avtonomne doklade, tako, da doseže samo davek nad 60 % dotičnega zneska.

Povsem naravno je, da se bodo banke in drugi denarni zavodi izognili temu nezmišelnemu obdavčenju na ta način, da splot ne bodo več prispevali v dobrodelne namene!

Bančno združenje v Beogradu je obvestilo o tem vsa društva, ki so prosila pri beogradskih bankah za podpore, in

jim naznanilo, da jim banke iz navedenih razlogov podpor ne morejo nakazati. Bančno združenje poziva vse prizadete organizacije, da s skupnim nastopom dosežejo, da ta nezmišeln odločba vsaj v novi davčni zakon ne bo sprejeta.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 15. januarja 1927; kataličani: Pavel; pravoslavni: 2. januarja. Silvester.

Jutri: Nedelja, 16. januarja 1927; kataličani: Marcell; pravoslavni: 3. januarja, Malabije.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: »Peterkove poslednje sanje«. — Opera: »Sevilijski brivci«. Kinematografi: Matica: »Cirkus Belly«; Dvor: »Mokre pustolovščine«; Ideal: »Ne igraj se z ognjem«.

Družabni večer na Taboru ob 20. Trgovski ples ob 20.30 v Unionu. Operetni večer Sokola na Vienu ob 20.

PRIPREDITVE V NEDELJO.

Gledališča: Drama: ob 15. »Triglavska bajka«; ob 20.: »Ugrabljenje Sabinke«. — Opera: ob 15.: »Obello«.

Kinematografi: Matica: »Circus Belly«; Dvor: »Mokre pustolovščine«; Ideal: »Ne igraj se z ognjem«.

Manifestacijski zbor naprednega bloka na Taboru ob 10.

Predavanje kulturnih filmov ob 9.30 in 11. v Matici.

»Pravljice za deca« (pripoveduje Manica Komanova) ob 15. na Taboru.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustiar, Sv. Petra cesta; Jošt, Celovška cesta.

Solnce zaide danes ob 16.44, vzide jutri ob 7.35 in zaide ob 16.45.

Mesece zaide ponoči ob 5.54 in vzide jutri ob 2.46.

Sport

— Sportno vremensko poročilo. V Mojstrani je preko noči zapadel nov sneg in sicer na južnih pobočjih ca 5 cm na staro podlago. V Krmi je zapadlo znatno več snega. Smučke tekme se bodo na vsak način izvedle.

— Iz sekcije ZNS (službeno). Po nalogu ZNS se vrši izredna glavna skupščina ljubljanske sekcije ZNS v nedeljo dne 30. t. m. v kavarni »Evropa«. Uro objavimo naknadno. — Seja u. o. sekcije se vrši v ponedeljek 17. t. m. ob 19. v kavarni »Evropa«. — Tajnik.

— Iz švedskega nogometa. Švedski nogometni savez je od svojega obstoja 61. lje odigral 123 reprezentančnih tekem. Na tekem se je odigralo doma. 62 v tujini. Najdaljše so bile turneje Švedov v Rusijo, Italijo in Jugoslavijo. Na domačih tleh je tem tekam prisostvovalo okoli 607.000 gledalcev, v inozemstvu približno 900.000 oseb. Največ gledalcev je prisostvovalo tekmi Švedska—Holandska in sicer okroglo 50.000. 35 meddržavnih tekem se je odigralo na stadionu v Stockholmu.

— Razburjen gledalec. Pri nogometni tekmi Svansea—Bury v Angliji se je neki gledalec tako razburil, da ga je zadel kap.

— Pokalne tekme v Zagrebu. V nedeljo se nadaljujejo v Zagrebu pokalne tekme.

Zveza kulturnih društev Ljubljana

predvaja v nedeljo 16. t. m. v kinu Matica sledeče filme:

1. Izdelovanje svile na Japonskem.
2. Kalfornija.
3. Zivalstvo Vzhodne Afrike.
4. Potovanje po Alzaciji.
5. Versailles.

Predstave ob 9.30 in ob 11. dopoldne.

Svarilo

Ker se po Ljubljani trosijo po zlobnih ljudih neosnovane govornice o meni, ki škodujejo mojemu trgovskemu ugledu in kreditu, izjavljam, da so vse te govornice brezvestna izmišljotina ter bodem brez pardona na tiral pred sodiščen vsakoga, ki bi razširil to mene žaleče obrekovanje.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1927.

Josep Satran, trgovec. 41/n

Vedno hujšše besnenje španske

Širjenje na Češkem in Slovaškem. — Mnogo slovaških šol zaprtih. — Prenatrpane bolnice. — Velike žrtve na Japonskem.

Vse kaže, da proti Evropi nevarnost epidemije, slične oni koncem 1. 1918, ko je španska neumljena kosila med evropskimi narodi. Umrljivost to pot sicer še ni tako velika, kakor je bila ob koncu svetovne vojne in tudi bolezen sama po večini ni težka, vendar se je pa bač hujšega, ker je nastopilo v mnogih deželah precej tople deževno vreme, ki znatno pospešuje razširjanje španske bolezni. Zdravstveni organi bodo morali tudi pri nas napeti vse sile, da po možnosti preprečijo epidemiji dostop na naša tla ali pa vsaj omeje njeno razsajanje, ako se zanese tudi k nam.

Ze včeraj smo poročali, da se je pojavila španska že v Bratislavi in Pragi. Fizikalni mesta Prage javlja, da se v Pragi začasno ni bač težjih komplikacij. Obbolelo je doslej okrog 5000 oseb. Zdravniki izjavljajo, da letošnja epidemija španske ni posebno nevarna, vendar pa se epidemija na Češkem, zlasti pa na Slovaškem hitro širi. Na nekaterih bratislavskih srednjih, meščanskih in ljudskih šolah je zbolela

tretjina ali celo polovica vseh dijakov. Od ponedeljka dalje bodo bratislavske šole do nadaljnje zaprte, poslopja pa bodo desinficirali.

V Olomucu se španska še ni pojavila v večjem obseku med civilnim prebivalstvom, pač pa je začela razsajati med vojaštvom. Težjih slučajev s smrtnim izidom doslej še ni bilo. Iz Košic poročajo, da razsaja španska v nekaterih severnih slovaških okrajih že od ponedeljka in da je v splošnem težjeja značaja. Tudi mestu Košice ni prizanesla. Oblasti so morale za 10 dni zapreti industrijsko šolo, kjer je obbolelo več dijakov. Tudi vojaška bolnica je polna obolelih vojakov. Oblasti nameravajo zapreti vse šole. Vzhodni Slovaški nevarnost se ne preti.

V Varšavi se je začela španska tako naglo širiti, da so morale sanitetne oblasti odrediti strogo izolacijo vseh bolnikov. V Vilni so že vse bolnice tako natrane, da novih bolnikov ne morejo sprejemati. Ako epidemija ne poneha, bo treba zgraditi lesene barake za bolnike. O razsajanju španske poro-

H. J. Magog:

Borba za ljubezen

Hotel je že posvariti svojega spremljevalca, tedaj pa je njegovo pozornost vzbudila nova pojava, ki je vzbudila vse prisotne goste. Bil je mož s krinko ali Big Johnson, kakor ga je imenoval detektiv. Vzpel se je sredi iznad miz, in James Oldsilvera je ob pogledu nanj prevzel groza, ki je v hihu izpodrinila vse druge misli.

Blaznik se ni bil preoblekel in kakor prejšnji dan je imel na obrazu krinko, ki je skozi njo prodiralo dvoje narih žarečemu oglju lesketajočih se oči. Hoteč obrniti nase pozornost je plosknil z rokami. S pomočjo dveh lakajev se je vzpel na mizo in viknil, merčč goste z zloveščimi očmi:

— Dober dan, gospoda! Upam, da se vam prijetno godi in da ste vsi dobre volje. Če je tako, bi si drznili predložiti vam mal načrt, ki vas utegne dobiti razvedriti. In nagiba, ki ga goste spoznali kasneje, sem sklenil povabiti na izbranje/šo družbo na svojo jahto »Bon voyage«. Na moji jahti je prijetno in upam, da se nihče ne bo dolgočasil. Vabim vse navzoče, in komur je do

zabave, mi bo sledil. Avtomobil ži čakajo, da vas popeljejo na krov.

Gromovit aplavz je sprejel te besede. Prisotnim damam in kavalirjem je originalno povabilo gostoljubnega amfitrijona očividno imponiralo. Hrupno so jeli vstajati s stolov in so se podajali v avtomobile. Mož s krinko je z mrkim zadovoljstvom motril vročično vrvenje in dajal s sardonskim porogom duška radosti nad uspešno nakano.

— Tisoč dolarjev stavim, da je pravil norec zasedel! je viknil James, ki ni odmaknil oči od Biga Johnsona. Trdno sem uverjen, da se bo ta ali oni še kesal, da je sprejel povabilo.

— Mar ste vi modrejši od onih? je z usmevom namignil mister Gingle in pokazal z roko na ljudi, ki so se preriivali okrog avtomobilov.

Mladi igralec se je bil namreč tudi dvignil s stola in potegnil še spremljevalca seboj. Bilo je očitno, da tudi on ni hotel zaostati za onimi, ki se jim je še pravkar posmehoval.

— Ne vem, kam nas hoče izvabiti, je zaškrtal in skomignil z rameni. Vem le eno: pripravljen sem iti za tem skrivnostnim neznancom makar v Pekoj, če mi je tam najti mis Perle!

V pekeli je zamrmral Gingle z glasom, ob katerem bi odlecnia kri tudi

nahladnokrvejšemu junaku. Nemara utegne biti pri Johnsonu še hujšše kakor v gnezdju peklenščkov!

VIL. POGLAVJE.

Kjer so norci, tam je smeh.

James Oldsilver in Gingle sta si izbrala prostor v Johnsonovem avtomobilu; a nista bila sama, zato se nista smela pogovarjati.

Vožnja je Jamesa kaj malo zanimala; zaklopil je oči in jih ni odprl prej, dokler niso bili na cilju.

Avtomobil so se vstavili na obrežju, ki je bilo zapuščeno in prazno kakor predel v puščini. Na Jamesovo žalost ni bil sam; Mož s krinko je pripeljal seboj razen Gingle še celo tolpo najneznanejših ljudi.

Nekaj vozlov od obale se je zibala na morju veličastna jahta in okoli nje je mrgolelo čolnov, ki so veslali po Johnsonove goste. James se ni čudil, da si je tajinstveni možak izbral toli osamljen kraj. Instinktivna zahrbtnost, ki odlikuje gotova dejanja norcev, je vodila Moža s krinko, da se je izogibal obljubljenih središč.

Črni možič je osebno nadziral vkrčavanje z neko posebno samozavestjo, ki mu je priborila uvelod, da je obvladal sleherni nered in discipliniral nepotpežljive.

— Kak čudovit režiser bi bil lahko ta vrag! je pomislil James, spomnivši se nehoče svojega poklica.

In ko je tako z radovednim pogledom motril pozorišče, mu je nenadoma ušel vzklil presenečenja.

— Bog in bogme! je krilnil malone na ves glas. Saj je kakor v filmu! Mar ne vidite, da nas snimajo?

Res! Za neko skalo je čepel operater in upiral svoj pogled na zbrano množico ter vrtil prizor vkrčevanja. James je stal prav v ospredju improviziranih »igralcev«.

Mister Gingle se je nasmehnul.

— Goddam! je dejal. To je tudi ena njegovih manij. Pozabil sem vas nanjo opozoriti: blaznik hoče v filmu ovekovečiti spomin na svoje avanture.

Ob tej izjavi se je James domislil filmske predstave, ki mu jo je vsilil Mož s krinko.

— Svoj okus mi je že dovoljno izpričal, je odvrnil, ne meneč se dalje za operatera.

Prišla je vrsta naster. Sedel je v čoln, pokraj njega mister Gingle in še nekoliko drugih povabljenec Čoln je odnikol od obrežja in kmalu na to je James stopil na krov iahte. Mož s krinko je dospel že pred njim; stal je na poveljniškem mostiču ter pozdravljal

goste z malce ironično ljubeznivostjo. Toda James se ni zmenil več zanj; poleg blaznika je bil zapazil mis Perlo in toliko, da ni planil k njej.

Ali, o čudo! Mis Perle, ki jo je menil najti strto od groze, obupano in vkljenjeno ali vsaj zastraženo, je bila svobodna ter je svojo vlogo hišne gospodinje opravljala — vsaj na videz — radovoljno in z ljubeznivo gostoljubnostjo. Brez vidnega odpora je glumila komedijko, ki si jo je izmislil blaznik, in na njenem licu je igral veder nasmeš.

Jamesu Oldsilveru se je zdelo, da sanja. Segel si je z roko na žareče čelo, toda slika ni hotela izginiti.

— Pozor! mu je šepnil izza hrbta Gingleov glas. Ne pozabite, da ste preoblečen! Bila bi največja glupost, ki jo morete storiti, da se skušate dati spoznati. Vrhu tega mi docela pokvarite moji načrt.

Tak vsa stvar je šla po načrtu? Te besede so ubogega Jamesa nekoliko pomirile.

Skušal se bom premagati, je obljubil.

Ko je bil poslednji gost na ladji, so mornarji potegnili lestvico kvišku. Big Johnson je premotril svoje goste in njegove oči so v zloveščem veselju žarele skozi odprtino krinke.

Prva jubilejna nagrada „Slovenskega Naroda“

Med naklado «Slovenskega Naroda», ki je bila izdana v četrtek, 13. t. m., a datirana s petkom, 14. t. m., je bil en izvod označen na notranji strani s posebno štampiljko in dvema podpisoma. Kdor prinese ta izvod «Slovenskega Naroda» v prvi polovici prihodnjega tedna, t. i. od ponedeljka do vključno srede 19. t. m. med 9. in 13. uro v uredništvu ali upravnishvu «Slovenskega Naroda», dobi zanj en tisoč dinarjev.

Ako bi se v tem času je javil nihče, kar pa se nam zdi skoraj nemogoče, bomo prvo nagrado takoj razpisali drugič.

Vremenska revolucija

Mraz v juliju, sneg v oktobru in pomladansko neurje v januarju. — Konec zime in poletja? — Tudi meteorologi si ne znajo pojasniti čudne vremenske spremembe.

Par let sem že se vrše čudne vremenske spremembe. Posebno nenavadne so v zadnjih letih zime. Lansko leto smo morali ostati skoraj popolnoma brez snega, a tudi letos naši zimski sportniki ne pridejo na svoj račun. Prav tako smo se pritoževali v poletju. Mesto vročine smo imeli hladne dneve, da bi malone skoraj poiskali zimsko suknje. Toplih dni je bilo sploh izredno malo, prave poletne vročine pa se tudi letos, kakor vsa zadnja leta sem sploh nisimo navzili. Tudi pomlad in jesen sta bili kisavi. Spomladi je deževalo brez prestanka, na jesen pa smo imeli dan za dnevom poplave.

Včasih je bilo vse drugače. Starejši ljudje pripovedujejo, da so bile zime v naših krajih hude, da so pokali svetniki v poljskih kapelnicah in je segal sneg v dolini skoraj do streh, na planinah pa so bili prebivalci skozi več mesecev sploh tako zasneženi, da se niso mogli gani iz hiš. Stari drvarji pripovedujejo, da so od novembra pa tja do velike noči lahko vozili drva na saneh, a vrhovi planin so bili še dolgo potem, ko so v dolini že orali in sejali, odeti v snežno odejo. Januar je bil mesec najhujše zime. Padavin je bilo običajno malo, pač je vladal pa hud in stanovitni mraz. Le redkokdaj je narasla temperatura nad ničlo, 10 do 15 stopinj pod ničlo pa je bila čisto normalna. Včasih je pritisnil mraz celo do 25 stopinj, tako da se ti je priledelena roka, ako si prijel za kak predmet.

In danes? Mlajši ljudje se prave zime sploh še ne spominjajo. Mraz je postal skoraj neznan. Na največjo žalost naših zimskih sportnikov nimamo niti poštenega snega niti ledu. Letos je sploh zima trajala menda samo teden dni. Že ob novem letu je postalo jasno in toplo, a zadnje dni je sledilo deževje, temperatura pa se je dvignila tako, da bi skoraj kazalo zamenjati zimске suknje, kot da smo že v marcu ali v aprilu. Tokrat bodo imeli prav oni vremenski preroki, ki so že v poletju napovedovali, da letos ne bo prave zime, ker je bilo vreme vse leto nenavadno vročlovo.

Vse poletje je bilo kisasto. Junija, julija in avgusta je vladal hlad, neprestano je deževalo, tako da so se vrstle poplave za poplavo. Kopalniški gostje so drug za drugim odhajali. Zato pa smo imeli sredi oktobra, ki prinaša običajno najlepše jesensko vreme, trgatve v — snegu! Sneg v oktobru je v naših krajih zelo redka prikazen. Nasprotno pa je vladalo novembra, ki velja za najbolj deževen mesec v letu, pravcato po-

Ugodnosti za naročnike „Slovenskega Naroda“

Svojim naročnikom smo obljubili v letošnjem jubilejnim letu «Slovenskega Naroda» razne ugodnosti, zlasti pri poszčanju kinematografskih in drugih prireditiv. Pozivamo jih, da nam oprostite, ako se je zaveda malo zavlekle. Akcija, kakršno smo si zamislili, je za Ljubljano popolna novost, dasi je po drugih velikih mestih že dolgo udomačena in se je povsod dobro obnesla. Sedaj je tudi pri nas nepredloženo, da jo bomo lahko začeli izvajati

tekotom prihodnjega tedna. Naročnike opozarjamo na navodila, ki jih bomo objavili v «Slovenskem Narodu» prihodnje dni.

Mariborsko gledališče

Naša drama je v zadnjem času popolnoma zastala, čeprav je kazala v začetku sezone najbolje. Vidi se pač, da nimamo v drami krepke roke, ki bi delo razdelila in vodila. Obotela je povrh še ga. Bukšekova in sedaj ne moremo naprejši. Enako se nam godi tudi v operi: gospodu kapelniku Hercogu priznamo vso vmeno in ves trud, a operete, ki bi naj polnila gledališko blagajno, v tej obliki ne vlečejo. Res da so izgubile neslanosti, ki smo jih morali grajati pri premijeri Lepe Helene in mesto gđ. Šusterjeve je nastopila sedaj ga. Poličeva kot gost, a uspeh je izostal. Enako usodo ima Granichstedenov Orlov, ki bi naj financiral vso sezono, a je ostal zelo na srednjih stopnjah; prevleklo je bilo pričakovanje publike in prevleklo sloves te operete v Gradcu, da ne bi bila publika razočarana; na tem ni mogla ničesar izpremeniti lepa scenerija, ko je bila igra in petje slabo. Zelo veliko je zagrešila uprava s tem, da je pustila nastopiti v tej opereti šele na poskušnjo gđ. Bukovčinovo mesto da bi imela za to temeljno viogo res priljubljeno in že znano igralko; sploh ni menda popolnoma prav, da nastopajo igralci za angažmanta šele sedaj v januarju mesto v mesecu maju prošlega leta.

Edino svetla točka zadnjih tednov je Massenetova opera Manon. Gospod Mitrovič je na nastupiral s tako preciznostjo, da še take nismo opazili na mariborskem odru in moremo gđ. Kocuvanovi (Manon), g. Neraliču (Gardist Lescaut) in g. Buril (Chevalier Des Grieux) le častitati k uspehu. Tudi obe miadinski predstavi, Pepelka in Trnjulica, sta bili dobri. Čeprav bi želeli pri prodajanju več obzornosti na mlado publiko, kajti marsikatera stvar je bila tako podana, da je tudi starejši nismo mogli umeti.

V igrah in v publikli se opaža neka neizvestnost, ki skoduje ideelno in materialno naši gledališki umetnosti: iz zameroma ugodnih začetkov sezone prehajamo ponovno v hudo krizo, iz katere ne vidimo izhoda. In zato ni čudno, da ni pravega navdušenja in ne pravega razumevanja. Ko pridemo iz te negotovosti, potem bo delo in uspeh širnejši. Zato je treba, da tisti, ki jim je naš umetniški napredek mar, izgovore določne besede!

Dr. P. St.

Nedelja v ljubljanskem gledališču Ljubljanska drama vzpizori v nedeljo, dne 16. t. m. ob 3. uri pop. kot ljudsko predstavo po zelo znanih cenah priljubljeno in aktualno Goliovo pavliženo igro »Triglavka bajka«. Zvečer ob 8. se ponovi v daljšem predelku nad vse zabavna repertoarna igra vseh gledališč »Ugrabljeni Sabince«. V drugi klasičnega ravnatelja šmire Emanuela Strizega nastopi g. Povhe, ki je igal to vlogo že pred leti v bivšem dežel. gledališču. V operi se poje popoldne ob 3. kot ljudska predstava po znanih cenah Verdijeva opera »Othello«. V sredo, 19. t. m. se vrši v draml premijera Goldonijeve komedije »Pri lepi krmarici«.

K. Beethovenji proslavi. Poročali smo že pred več meseci, da pripravlja g. višji kapelnik dr. Čerin za višek Beethovenove proslave v Ljubljani izvedbo Beethovenove 9. simfonije. Priprave so v toliko zavrhene, da se bo izvajala 9. simfonija v prvi polovici marca meseca t. l. Da se bo simfonija kolikor mogoče veličastno in z velikim aparatom izvedla, bo sodelovala na koncertu polnoštevina muzika Dravske divizijske oblasti, dalje polnoštevino Mariborska vojna muzika in bo orkester pomnožen še s civilnimi umetniki-godbeniki — V sklopnem zboru simfonije sodeluje pevski zbor Mariborske Glasbene Matice z več kot sto člani, ki je pri zadnjem svojem koncertu 12. t. m. iznova pokazal svojo umetniško usposobljenost. Ker bo z Beethovenovo proslavo zvezana dr. Čerinova šestdesetletnica, je mariborski pevski zbor sklenil uvaževati zasluge dr. Čerina kot ustvaritelja naše instrumentalne glasbe, da sodeluje pri 9. simfoniji v Ljubljani ob svojih stroških. — V enakl zasedbi, kakor v Ljubljani, se bo izvajala 9. simfonija tudi v Mariboru in v Celju, kot dirigenta nastopi ravnatelj Mariborske Glasbene Matice Jos. Hladek in višji kapelnik dr. Jos. Čerin.

Koncert zamorskih pesmi v Zagrebu. V Zagrebu nastopi prihodnji terek ameriška koncertna pevka Edna Thomasova. ki bo pela izključno le kroolske in zamorske cerkvene in posvetne pesmi. Cerkevne pesmi bo pela v hebrejščini, ker se smatrajo zamorec v splošnem kot potomci Izraelcev, narodne ljudske pesmi pa v zamorskem dialektu. Pred koncertom bo kratko pojasnila nastanek, razvoj in pomen zamorskih pesmi, ki jih bo prednašala Za koncert vlada veliko zanimanje.

Znameniti čelist Arturo Bonucci nastopi dne 25. januarja na koncertu v Zagrebu. Bonucci velja za največjega sodobnega umetnika-čelista ter uživa svetovni sloves.

Častne pokojnine za umetnike, pesnike in komponiste v Nemčiji. Težke povelje ne prilike so povzročile, da je zabredel marsikak umetnik, književnik in komponist, ki si je stekel s svojim delom velike zasluge in ki se je pred vso vsaj zliko preživljal, v veliko bedo Da pomaga tem ljudem, je pruski prosvetni minister uvedel nekake častne pokojnine (Ehrensold), ki se bodo podeljevale takim zaslužim možem na predlog akademije znanosti in umetnosti. Pokojnina bo znašala začasno 2000 mark letno. Vzled bi bil tudi pri nas posnemanja vreden!

Esperanto na Grškem. Grška vlada je pravkar objavila dekret, ki bo zelo pospešil uveljavitev esperanta na učiteljskih Gričje. V odloku pravi prosvetni minister da bo znanje esperanta gotovo mnogo koristilo radi velike svoje formalne vrednosti, posebno pa radi možnosti, sporazumeti se z drugimi narodi.

Usoda naših državnih štipendistov

Primer naše državne uprave.

Včasih je bila velika dobrota in tudi čast, ako je mlad študent dobil štipendijo. Rešen je bil tako najtežjih skrbi in včasih mu je tudi še par kronic ostalo za druge potrebe in za zabavo. Dandanes so štipendije sicer številnejše, kot so bile nekoč, a tudi reflektantov je vedno več. Toda štipendistov dandanes nikdo ne zavidava več. Izkušnje zadnjih let namreč uče, da so štipendisti največji reveži. Često mine prej šolsko leto, predno dobe obljubljeni denar, med tem pa morajo stradati in se tolažiti s tem, da bodo morda nekega dne »reducirani«. Država si namreč ne dela nikakih posebnih skrbi radi štipendij in nikdo ne pomisli, da je od tega odvisna marsikaka eksistenca. Toda če že doma tako postopajo s štipendisti, bi človek pričakoval, da so vsaj v inoz. natančni in da vsaj zunan varujejo ugled države. Kako pa se godi inozemskim štipendistom, priča slučaj, ki se je pripetil pred par dnevi:

V Parizu sta študirala na državne stroške dva srbska dijaka. Prvi obrok sta prešla pred odhodom v Pariz, ostale mesečne obroke pa bi imela vsak mesec prejemanj potom našega poslanishva. Toda minul je november, minul december, denarja pa ni bilo od nikoder. Doma smo imeli vladno krizo in v teh »težkih« dneih je vse pozabljeno na uboge štipendiste v inozemstvu. Vse urgence pri poslanishtvu so ostale brezuspešne. Končno jima ni preostajalo drugega, kot da pobereta šila in kopita ter se napotita domov. Toda tudi to ni bilo tako lahko: Po obvezi, ki sta je prevzela pri podelitvi državne štipendije, bi morala ostati v Parizu in dokončati studije. Radi tega jima poslanishvo ni hotelo dati potnih listov. Končno sta meroadajnim gospodom vendarle dokazala, da tako ne moreta ži veti in ne študirati. Dali so jima začasni potni listi do meje ter par frankov, da nista od gladu poginila. Na meji so jih naše oblasti prejele kot kake zločince ter jih odvedle v Ljubljano. Tu jih je policija »instradirala« do Zagreba. V Zagrebu sta morala zopet prenočiti v zaporu in po milosti sta dobila tudi hrano iz kuhinje za kaznjence, nato pa so ju poslali naprej do Beograda, da tam pri ministristvu uredita svoje zadeve. Potovala sta že štirinajst dni, lačna in izmučena. Res, ni zavidanja vredna usoda državnih štipendistov...

Srednješolska reforma pri nas in na Češkem

«Stredni škola», pedagoško glasilo čehoslov. profesorjev, je objavila celotni osnutek srednješolskega zakona. Ta osnutek, ki podrobno vsebuje vse določbe, ki si tičejo srednjih šol, prinaša med drugim tudi natančne učne načrte (predmetnike) za vse štiri kategorije srednje šole. Tri kategorije: normalna srednja šola, klasična srednja šola in slovanska srednja šola, so namenjene pred vsem za moško mladino; za deklice je predviden poseben tip: dekliška srednja šola. Koedukacija je dovoljena v tistih krajih, kjer ni posebnih dekliških srednjih šol.

Ta zakonski osnutek je rezultat mnogobrojnih anket, izpraševalnih okrožnic in spomenic, tako da se lahko smatra kot končni elaborat večletnih študij. V bistvu bo čehoslovaška srednja šola slično razčlenjena, kakor je bila v avstrijski dobi. Normalna srednja šola odgovarja prejšnji reformni realni gimnazij, odn. realki; poleg češčine se poučuje nemščina od I. razreda, latinščina od V. razreda, francoščina pa od III. razreda dalje; na realnem oddelku namesto latinščine opisna geometrija in risanje.

Na klasični gimnazijih prejšnji humanistični se poučuje poleg češčine že od I. razreda dalje nemščina (s ted. 4 urami), latinščina od II. razreda dalje (s 5, odn. 6 urami), francoščina ali angleščina od IV. razr., grščina od V. razr. (s ted. 5 urami).

Na slovanski srednji šoli, ki je osnovana po vzorcu avstrijske, odn. nemške »nemške srednje šole« in je v nižjem tečaju enaka normalni srednji šoli, se bodo od V. razreda dalje v vseh razredih poleg češčine poučevali še 3 jeziki: drugi en slovenski (ruski ali srbski), nemški in francoski, od VI. razreda dalje pa še tretji slovenski jezik, torej vsega vkup 5 živih jezikov.

Ženska srednja šola se v glavnem strinja z normalno srednjo šolo, le da se učni načrt v podrobnem prilagodi potrebam ženske vzgoje. Veronauk ni obvezen predmet, pač pa ročno (tudi na moških šolah v I. in II. razredu) in petje — tudi v I. in II. razredu vseh šol. Število tedenskih ur se giblje med 26 in 30, ne vstevši obvezno telovadbo.

Kaj nas uči čehoslovaški srednješolski načrt? Da so se tam po skrbnih predstavljal razidnili v tem, da se mora srednja šola različno organizirati že na nižjih stopnjah in da se naj v srednji šoli tudi mladini izobrazba ali realna (realnogimnazijska) ali humanistična že od I. odn. II. razreda dalje. Pri nas pa od I. 1922. nadalje več ne vemo, kake faze in spremembe je doživel načrt sred. šolskega zakona iz l. 1922. in vendar pravimo, da je naša državna uprava demokratična. Le to so časopisi nedavno poročali, da je naročita komisija izdelala končno redakcijo srednješolskega zakonskega načrta in da pridejo sedaj vsi zakonski načrti pred Narodno skupščino. Tak postopek se ne da odobravati; vsaj prizadete šolske instance, šolniki, učiteljski zbori bi morali podati svoje mnenje pred končno redakcijo. Vsekakor pa bi moral tudi naš srednješolski zakon vsebovati natančne

smernice o šolskih tipih in o učnih predmetih, ki naj se na njih poučujejo. Tako se lahko pripeti, da dobimo nov šolski zakon, ne da bi vseboval, kar mora tak zakon vsebovati. Gospodje beograski, vzemite si za vzor čehoslovaško prosvetno upravo, če hočete, da se izognete dilantizmu! Neoppravno zlo bo, če boste vse naše šole uredili po istem kopitu, zlasti če se zakoniko odredbe, s katerimi so se izenačili nižji razredi srednjih šol.

Šolnik.

Železniškim vpkojencem

Dne 6. jan. v Gambrinovi dvorani v Mariboru, in dne 9. januarja v dvorani pri Levu v Ljubljani sta se vršila občna zboru društva železniških vpkojencev.

Iz poročil je razvidno, da niti polovica vpkojencev ni organiziranih, oziroma niso vplačali članarine, dasi je tako malenkostna (doslej 1 Din, letos 2 Din).

Kaj pomaga jadtikovanje in stokanje o nečloveškem postopanju in zatiranju staro vpkojencev, ako sami nimajo toliko družabnega čuta, da bi se vsi včlanili v svojem društvu, da bi to dobilo dovolj sredstev in moči za uredniške pravilnih zahtev. Mnogo jih je, ki iz brezbrzičnosti ali iz sebičnosti pravijo: »Ako bo društvo kaj doseglo, bom ravno tako dobil, ako sem član, ali ne, in si s tem prihranim članarino. Ne pomislijo pa, da je brez sredstev uspešno delo društva nemogoče.

Mesečna članarina 2 Din je tako malenkostna, da jo zmore tudi najbednejši vpkojenec, kajti s tega dvema dinarjema si itak ne more zboljšati svojega bednega položaja, društvu je pa s tem mnogo pomagalo.

Od navedene članarine mora društvo prispevati še v centralno zvezo, v kateri so včlanjena društva železniških vpkojencev cele Jugoslavije. Kakor smo slišali od zastopnikov iz Zagreba in Sarajeva, plačujejo tam naši kolegi, ki imajo iste prejemke kakor mi, po 6 ali celo po 8 Din mesečno. Včlanjeni so brez izjeme vsi žel. vpkojenci, kar kaže veliko razumevanje društvenosti skupnosti.

Predsednik zagrebškega društva g. Mihalič je poročal o pomenu združenja vseh železniških društev Jugoslavije v skupno zvezo, ki naj omogoči enolno postopanje vseh železniških vpkojencev v dosegu svojih pravic.

Vsi imamo enake težave, iščemo enake pravice, zato mora biti naš boj enoten, skupen. Ako pridejo naši zastopniki v Beograd in morejo reči, mi govorimo v imenu in po nalogu toliko in toliko tisocev onemoglih in pobabljenih železničarjev, tedaj se bodo morale tudi onim velikim gospodom, ki ne poznajo bede in gladu, odpreti ušesa in oči in ne bo ostalo vedno samo pri obljubah, ampak bodo morala govoriti dejstva.

Zato apeliramo na vse še ne včlanjene žel. vpkojence, da do zadnjega pristopijo k društvu ter ga s tem gmotno in moralno podpro. Vsakega vpkojenca dolžnost je, da se zavzame za društvu in njegovo delo ter na ta način pomaga spraviti s sveta socialni škandal, katerega so prizadeli nam, starovpkojencem.

Društvo železniških vpkojencev.

Srbosko-bolgarski božič v Parizu

R. V. — Pariz, 7. jan.

Liga za zbliznanje in ujedinjenje južnih Slovanov, ki je bila pred par meseci ustanovljena v Parizu, je pričela z resnim delom za zbliznanje Srbov in Bolgarov in za odstranitev zaprek, ki ogrožajo bratske odnose med tema dvema narodoma. V tem cilju bo pričel izhajati tudi poseben list v francoščini, ki bo obveščal inozemsko javnost o razmerah na Balkanu ter bo pobijal prikrito akcijo eksponentov Rima in protislovanskih elementov iz Sofije. Vsako nedeljo se vršijo skupni sestanki Jugoslovencov, ki žive v Parizu. Na nekem takem sestanku je bilo tudi sklenjeno, da se organizira skupna proslava badnjaka za Srbe in Bolgare. Ta proslava se je izvršila sinoči na splošno zadovoljstvo gostov in prirediteljev. Par sto Srbov in Bolgarov je pričakalo Božič v bratski ljubavi in odličnem razpoloženju.

Proslava sta otvorila gg. Mato Vučetič in Dinčo Topalov, ki sta v imenu Lige spregovorila par besedi o pomenu tega skupnega sestanka. Za tem je govoril g. Marcel Plaisant, delegat Francije v Društvu narodov, ki je prevzel predsedstvo te jugoslovenske proslave. V toplem in temperamentnem govoru je spominjal prisotne na borbe in težave svetovne vojne ter na napore za ohranitev mira. Govorec o južnih Slovanih je med ostalim rekel tudi sledeče: »Danes sanjajo Srbi, Hrvati in Slovenci, ujedinjeni v skupni kraljevini, o neki mnogo širši zajednici. Oni hočejo pozabiti na borbe med brati, ki so nekoč obžalostile balkanske narode. Na tej današnji proslavi nam nudijo Bolgari in Jugoslovenci prve sadove svoje sloge.»

Po govoru se je pričel izvajati zanimiv spored, pri katerem so sodelovali mnogi srbski in bolgarski umetniki. Recitirala se je »Oda slavljanstvu« od Preradoviča, sledile so pevске točke, ki so bile spremljane na glasovirju in goslah, violina in tamburaški zbor pa so izpolnili ostale točke nacionalnega sporeda. Izvršen je bil končno tudi prienos badnjaka. Po narodnem običaju so posipali žito in si čestitali Božiča. Ples ter znamenita srbska in bolgarska narodna kola so pridržala udeležence proslave do jutra v najlepšem razpoloženju.

Ta skupna manifestacija nacionalne jugoslovenske misli je zapustila neizbrisne vtise v dušah vseh prisotnih Jugoslovenov.

Darujte za dijaške kuhinje

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Sobota, 15.: Ob 16. »Peterčevce poslednje sanje«. Dijaška predstava pri znanih znanih cenah. Izv.
Nedelja, 16.: Ob 15. »Triglavka bajka«. — Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv. Ob 20. »Ugrabljeni Sabince«. Izv.
Ponedeljek, 17.: »Stalni gost«. »Boubournoche. A.
Torek, 18.: Zaprtro.
OPERA.
Sobota, 16.: »Sevliški brivce«. Delavska predstava pri znanih cenah. Izv.
Nedelja, 16.: »Othello«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 17.: Zaprtro.
Torek, 18.: »Ples v maskah«. D.

Gledališki pregled

Operno gledališče Convent Garden v Londonu bo letos imelo sezono od 2. maja do 24. junija. Peli bodo opere: »Prstan Nibelungov«, »Parsifal«, »Tristan in Isolde«, »Kavalir z rožic«, »Fidelio«, »Aida«, »Othello«, »Traviata« in dr. Dirigenti bodo: Bruno Walter, Robert Heger in Vincenzo Bellizzi. Od pevcev je omeniti: Ivočina, M. Jeritzo, Lotto Lehmann, M. Olaszewsko, S. Onegina, R. Mayra eta. — V častni odbo mednarodne muzikalne razstave v Zenevi so imenovani m. dr. R. Strauss, Romain Rolland, Paderewski in Igor Stravinski. Opera v Draždanih je imela zanimivo premiero in sicer Kleistovo »Pentheslejo«, ki jo je komponiral zbirski komponist Oskar Schok. Znanja nemška pevška učiteljica Ana Bahr — Mildenburg se preselil iz Münchena v Berlin, kamor je pozvana na visoko šolo na petje. Z njo gre v Berlin tudi njen so-

prog, znani pisatelj Herman Bahr. Mestna gledališča v Münchenu so bila primorana izvesti precejšnjo redukcijo svojega osobja.

Dunajske novitete so: E. Tollerjeva »Masse Mensch«, Pocijev »Lariaric«, pravljica s petjem in plesom, »Patriotec od Pagnola, Ferd. Brucknerjeva »Bolezen mladinec« in Andrejeva »Dnevi našega življenja« pod naslovom »Studententleben«. Zagrebške novitete bodo: Auskijev »Dybuk« z muziko Z. Hirscherja, v režiji Raiča in v glavnih vlogah s Podgorško in Pavičem, ter Nestrojev »Lumpacij vga-bund« v režiji Tita Strojzija v »Terezianci« gostujeta Osiječana VI. Majhenič in Stjepan Dobrič. — Velik uspeh je imel v Zagrebu te dni Drago Hrčić kot Tonio v »Glumalnik«. — Sicer pa je zagrebški repertoar: »Snjegorucka« (s Sestričevim in Skupier-skim k. g.), Nathansonova komedija »Zaljubljeni čudaki«, »Manon Lescaut«, »Samson in Dalila« in Geraldijeva »Ljubezec«.

Kapelnik Mitačić iz Beograda dirigira na peti matineji »Zagrebške Filharmonije II. Beethovenovo simfonijo, Wagnerjevo »Ioldino smrt« in Lisztovo »Les Preludes«. V Osijeku so se včeraj začele slavnostne predstave ob priliki 20 letnice obstoja osiješkega gledališča. Na slavnostnem prougo so med drugim: »Majka Jugovičica«, »Prodana nevesta«, koncert »Osiješke Filharmonije«, Nušičev »Poslanec« (gostovanje beogradskega gledališča), »Diogenec« (gost. zagrebškega gledališča) in »Cosi fan tuttee« (gostovanje ljubljanske opere). Današnji osiješki upravnik je R. M. Vesnić, ravnatelj drame Tom. Tanhofer, operni ravnatelj pa Lav. Mirski. Svoječasno sta bila upravnika v Osijeku med dr. tudi P. Golia in Fr. Rukavina. V Beogradu igrajo: Galsworthyjevo igro »Gentlemen«, Čajkovskega »Labuže jezero«, Halevijevo »Židovni«, Nicodemijevo »Zora, dan, noč« in »Manon«. V Sarajevu imajo premiero Tolstojeva »Ane Karenine« v Garešjevi dramatičiji in v režiji A. V. Becka.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1927.

— Cenjene naročnice, ki še niso soravnali naročnice za mesec januar, vlijudno naprošamo, da jo blagovoljno šimpreje obnoviti po svoj čas priložnih položnicah. — Uprava »Slovensk. Narod«.

— Za odpravo potnih vizumov. Češko-slovaška je že davno pokrenila akcijo za odpravo potnih vizumov. Med drugimi državami je poudarila vzajemno odpravo te nepotrebne ovire v mednarodnem potniškem prometu tudi naši državi, ki je pa ta predlog odklonila.

— Spomenik češkemu slikarju v Jugoviji. V Srebrnem pri Dubrovniku nameravajo postaviti spomenik znanemu češkemu slikarju Jaroslavu Čermaku, čigar 50letnica smrti bo prihodnje leto praznovala Umeleška beseda v Pragi. Čermak je bival dlje časa v Dalmaciji.

— Spremembe v poštni službi. V ministruvstvu pošte in telegrafa se pripravljajo večje število ukazov o napredovanju, kmenovanju in promestitvah pošto-telegrafskega osoblja.

— Zlata poroka. V nedeljo 16. t. m. praznujeta v Št. Vidu pri Lukovici zlato poroko g. Josip Rus in njegova žena Marija Rusova, stariša mestnega fizika ljubljanskega g. dr. Mavricija Rusa, njegovih petih bratov in 3 sestra. Jubilat g. Josip Rus je bil vedno odličen naprednjak in organizator gospodarstva v svojem kraju in okolici. Bil je dolgo let prvi občinski svetovalec, ki je stvarno vodil občinske posle, bil ustanovitelj Posojilnice, katere načelnik je še vedno, dalje dolgo let predsednik gostilničarske zadruge in drugih društev. Jubilatoma naše iskrene čestitke!

— Dr. Rybářev fond. V počaščenej spomina blagopokojnega dr. Rybářa so doslej darovali Jugoslovenski Matič za »Dr. Rybářev fond« sledeči gg. dr. Dragotin Treo 300 Din, dr. Fran Novak 200 Din, N. N. 200 Din, Josip Prunk 50 Din, vsi iz Ljubljane. Vsem darovalcem iskrena hvala!

— Kolo jugoslovov, sester v Ptuj. Je priredilo tudi letos svojo običajno božičnico v Društvenem domu. Obdarovanjih je bilo 305 revnih otrok z obleko ali obutvijo, 600 otrok pa s pecivom in sadjem. 7 ubogih, dela nezmožnih žena je podprlo Kolo za božič z živcem, ozl. s kurivom ali z obleko. Breški revni deci je poslalo nekaj oblek in čevljev. Skupna vrednost podarjenega blaga je 15.000 Din. Vsem, ki so podprli našo božičnico z denarjem, blagom ali delom, vsem, ki so žrtvovali košček svojega božičnega bogatstva revni ptujski deci, izreka globoko in iskreno zahvalo.

— Kolo jugoslov. sester v Ptuj. Tisoče lepih slovenskih knjig obsegajo dobroti III. književne tombole Jugoslovenske Matice, koje zbiranje prične 4. februarja t. l. in traja do 25. marca. Glavni dobitek, vreden nad 10.000 Din tvori celotna zbirka vseh 46 letnikov »Ljubljanskega Zvona«. Izrečane številke bodo objavljene vsako soboto, odnosno vsako nedeljo v vseh slovenskih dnevnikih. Tablice po 3 Din so naprdaj pri vseh solah in pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, dalje v Novi založbi, Tiskovni zadruzi, trafiki Sever in v pisarni Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-11.

— Iz finančne kontrole. Oddelek finančne kontrole v Marenbergu je premeščon v Dravograd.

— Proslava 25-letnice oslješkega gledališča se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. na svečan način. Proslave se udeležijo v imenu kraljevega doma princ Pavel, vlado pa bo zastopal prosvetni ministri Miša Trifunović.

— Spremembe pri zagrebski železniški direkciji. Radi znane premogovne afere je bilo več uradnikov zagrebske železniške direkcije vpkopanih. odnosno odpuščenih. Prometni minister namerava sedaj imenovati na njihova mesta sposobne strokovnjake. Naletel pa je na odpor vlade, ker hočeta obne vladni stranki imeti na teh mestih svoje strankarske eksponente. Izgleda pa, da se prometni minister-general Miloslavjević tež zahtevi noče udati ter da vztraja pri svojem stališču.

— Zagrebske bolnice prenapolnjene. Glasom časopisnih poročil so zagrebske bolnice tako prenapolnjene, da ne morejo sprejemati več nitj najnujnejših slučajev. Tako se je večeraj iz okolice pripeljal v Zagreb v spremstvu svojih sorodnikov občinski biležnik Dragotin Jankovac. Ker ga nobena bolnica ni hotela sprejeti, je med čakanjem na kolodvoru umrl.

— Milionski deficit. Glasom proračuna, ki ga je sestavil vladni komisar oslješke mestne občine, znašajo potrebščine za leto 1927 skupno 36, kritje pa samo 26 milijonov Din. Primanjkljaj v znesku 10 milij. 64.000 tisoč Din se bo kriji z 160% določdo na državne davke. Osiječani so zoper previsoko obdavčenje vložili protest.

— Zgradba spitiške luke. Za zgradbo in modernizacijo pristanišča v Splitu je bil te dni odobren kredit v znesku 15 milijonov Din. Z gradbenimi deli se bo pričelo takoj, tako da bodo še tekom letošnjega leta dovršene najnujnejše naprave.

— Milionske poverbe v Dubrovniku. V Dubrovniku je policija te dni zaprla bivšega predsednika paropijske družbe »Boka« Radoslava Žužića, kapetana Dapčevića in veleposesnika Muko Miloševića, ki so osumljeni, da so pomeverili na škodo družbe nad 34 milijonov Din. Aretacija je vzbudila v Dubrovniku in v vsej Dalmaciji ogromno senzacijo.

— Tečaj za šivilje. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je otvoril 8. t. m. priokrojevni tečaj za šivilje. Tečaj poseča 55 šivilj in 10 krojačev. Poak je v večernih urah na tehnični srednji šoli. Tečaj vodi strok. učitelj Alojzij Kuzlejš.

— Na živih bolnikih in duševno potrtnim preskrbi izredno mila prirodna grenčica »Franz - Josef« dobro prebavo, prosto glavo in mirno spanje. Po izkušajah slovitih živčnih zdravnikov je rabo vode Franz-Joset najnujnejše priporočati tudi pri težkih obolenostih možganov in hrbeničnega mozga. Dobiva se po lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 42-L

— Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »Pekatec«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

— «ITO» zobna pasta najboljša. 163/T

Večerne toalete
novo došlo,
kakor tudi vse nakitne potrebščine za ples in karnaval.

P. Magdič, Ljubljana.

Iz Ljubljane

—lj Napredne Ljubljance opozarjamo na veliki shod Narodnega bloka, ki se vrši jutri, v nedeljo ob 10. na Taboru. Na shodu se predstavijo svojim volilcem kandidati za volitve v oblasno kupčino.

—lj Volitev najlepše Ljubljance, ki jo je razpisal »Slov. Narod«, našo publiko, posebno pa seveda naše čitateljice, mnogo bolj zanima kakor pa oblasne volitve, za katere se ravno te dni vrši zaključna borba. Tekom prihodnjega tedna nam bodo ljubljanske tvrdke, ki so s svoje strani tako prijazno podprle to zanimivo tekmo v lepoti in eleganci, sporočile konkretno, kaka darila so namenile lepim zmagovalkam. Takoj nato bomo vse nagrade objavili. Ze sedaj pa lahko izdamo, da bo zmagovalka dobila lepo pesno ali pomladno toaleta, seveda po meri in po lastni izbiri. Danes se vrši Trgovski ples, prihodnje dni pa še več drugih prireditvev. Oglejte se in razmiselite, ker se morate zavedati, da vam odločitev pri glasovanju ne bo tako lahka, kakor pri nedeljkih volitvah, kjer ste se že davno odločili za drugo skrinjico. Prihodnje dni še več.

—lj Službeni jubilej. Danes slavi 25-letnico svojega nepretrganega službovanja pri isti tvrdki g. Robert Gollit, prokurist veletrgovine A. & E. Skaberne v Ljubljani. V službo je vstopil pri tej tvrdki 15. januarja 1902 in je od l. 1910 nien prokurist.

—lj Sprememba sporeda Zveze kulturnih društev. Radi nenadne obolenosti univ. prof. dr. V. Vonka se predavanje o temi »V carstvu jezizrov«, preloži na poznejši čas. Mesto tega se predvaja v nedeljo 16. t. m. serila izredno lepih koloriranih poučnih filmov in sicer: 1. Izdelovanje svile na Japonskem. 2. Kalifornija. 3. Živalstvo Vzhodne Afrike. 4. Potovanje po Alzaciji. 5. Versailles. — Predstave se vrše v sledečem redu: Ob 9.30 dopoldne posebna predstava za solsko mladino in dijaštvo ob znižanih cenah 2 Din za sedež. Za ostalo publiko predstava ob 11. dopoldne. K izredno lepemu sporedu krasnih poučnih filmov vam bomo vsakogar. Vstopnice pri blagajni kina Matice. Za predavanje nakupljene vstopnice so veljavne za predstavo ob 11., na željo pa se povrne tudi denar.

—lj Zanimiva predstava na Viču. Jutri v nedeljo zvečer ob 8. igra na Viču dramska sekcija naprednega dijaškega društva Preporod iz Ljubljane Mollerovo veseloliro »Georges Dandina« ali »Prevaranti soprog«. Režijo vodi član narodnega gledališča g. Kosič. Predstava se vrši v Sokolskem domu pri običajnih cenah. Priporočamo prebivalstvu Viča, Glinč in Rožne doline, da se prireditve udeležijo v čim večjem številu, ker se bo prijeto zabavalo, ob enem pa moralno podprlo naše dijaštvo.

—lj Zahvala. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« se tem potem najiskrejeje zahvaljuje vsem p. n. trgovcem in dobrotnikom za naklonenost, ki so jo izkazali o priliki prireditve društvenega Silvestrovega večera, vsem posetnikom in vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli do čim lepšega uspeha prireditve. Najlepša hvala! Odbor.

—lj Vdovičev klub v Ljubljani sporoča vsem obiskovalcem tečaja, da se mu je posrečilo dobiti za francoščino in nemščino dve izborni moči, in prosti vse obiskovalce da obiskujejo tečaj redno. V tečaj se sprejme še nekaj novih reflektantov, ki se naj takoj prijavijo pri klubovem tajniku z. Vladimiru Kravosu, tajniku NSZ v Narodnem domu. V tečajih se podučujejo naslednji predmeti: francoščina, nemščina, slovensščina, srbohrvaščina, latinščina, matematika, zgodovina, risanje, priradpispis, fizika, verouk. Tečaj se vrši v šoli na Ledini vsak večer od 19. do 22. ure.

—lj Za dobro stvar. Podružnica Kola Jugoslov. sester Moste-sv. Peter otvori v kratkem svojo društveno knjižnico, kar bo za ondotno žensvo in njihove družinske člane velike koristi. Zene in dekleta pristopajte k meščanskim koleščicam, da bode vse delezne društvene knjižnice. Odbor je pripravil že vse in ima že prostore, le knjig je še premalo. Zato prosim tem potom vse, ki morda imajo več knjiz in jih ne rabijo več, da jih darujejo ali odstopijo proti primerni odškodnini. Ponudbe v Ljubljani sprejema sestra Marica Kruhar, sv. Floriana ulica 19-1. za Vodmat pa sestra Rozvi Brezar, Vodmatska ul. 78-1. — Odbor.

—lj Trgovski ples se vrši danes v soboto ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union.

—lj Uprava našega lista je prejela za Jugoslovenski Matič Din 200, katere je darovala rodbina Skuhala-Verbajs v počaščenej spomina blagopokojnega poslanika g. dr. Otokarja Rybářa. Srčna hvala.

—lj Plesni večer priredi klečjači »Triglavani« v nedeljo 16. t. m. v Bohoričevi ul. 9. Svira orkester. Za klečjate: tekma na samega prvega, darila. Komadni prizori. Amerikanska ženitev. 39-n

—lj Vsem prazničnim mušiču popoldanske plesne vale vsako sedelico od pol 4. do 7. ure v veliki dvorani Kazine najugodnejšo priliko se pravilno pručiti in navaditi vse letošnje moderne plesne. Vaje vodi priznani plesni strokovnjak g. Jenko, ki bo jutri poučeval tudi najnujnejši »Black - Bottom«, katerega v ostalih plesnih solah niso učili. Začetniki za vse druge plesne se vabijo že ob pol 3. v svrhu teoretičnega pouka. — Posebne ure za posameznike in skupine daje g. Jenko v zasebni sobi v prvem nadstropju kavarne »Emona« vsak dan od 10. do 22. ure. Tam se dobe tudi vse informacije. 40-n

—lj Za veliki ples v slovanskih nošah, ki ga priredi ženski mestni odbor Jadranske Straže dne 19. februarja, je prijaviilo svojo udeležbo že veliko število oseb iz ven Ljubljane. Večer obeta biti izredno zanimiv. Nekaj novega bodo tri točke: otvortvena točka, »Slovansko salonsko kolo« in »Slovani«, ki jih bo naštvudral med tržaškimi Slovenci dobro znani profesor plesa g. I. Umek. Svira bo godba dravske divizijske oblasti. Samoumevno narodna noša ne bo obligatna, ampak se vsakdo lahko udeležil plesa tudi v običajni večerni obleki.

—lj V počaščenej spomina blagopokojnega g. Šubica je daroval g. Gombč Jugoslovenski Matič 50 Din. Iskrena hvala!

—lj Podprimo kulturno-prosvetno delo narodnega delavstva, zato vsi v nedeljo 16. t. m. v »Ameriko« na Glince, kjer se vrši I. predpustna veselica »Narod-strok. zveze Vič-Glince-Rožna dolina«. Sodeluje godba na pihala. Ples, bombardiranje s konfeti itd. Vstopnine ni. K obilni udeležbi vabi odbor. 85-n

—lj Lovski ples. Povsod vlada največje zanimanje, vse se pripravljajo za našo prireditve, prvega svečana na Taboru, kjer bo preskrbljeno tudi za starejše plesalce, da se bodo neprisljieno vrheli. Poskušili bomo vzbuditi poleg modernih plesov tudi staro teto »polkoc«. 81-n

—lj Vsem obiskovalcem in vabljenem plesnih vaj tehnikov-akademikov sporočamo, da si je odbor pridobil za poučevanje najnujnejših modernih plesov kakor Black-Bottom, Tango, Charleston 1927 itd. priznana strokovnjaka g. Jenka, člana pariške akademije plesov. Vaje se vrše vsak torek ob 8. zvečer v veliki dvorani »Kazina«. 36-n

—lj VII veliki podoficirski ples priredi tukajšnje podoficirsko podporno društvo 1. februarja v hotelu »Union« pod pokroviteljstvom komandanta dravske divizijske oblasti div. generala g. Danila Kalivačovića. — Začetek točno ob 20. Obleka promenadna. 87-n

—lj Kolesarsko in motociklistično društvo »Savac ima na Sveučnico 2. februarja ob 10. dopoldne svoj drugi redni občni zbor v gostilni Kavčič, Privoz št. 48. Po občnem zboru bodo žrebali člani, ki se udeležijo občnega zbora, za popolno novo društveno obleko, dirkači, ki so dirkali v letu 1926, za kompletne dres, članice za lep nazimzi okrasek in dame, ki so dirkale v letu 1926 za lepo darilo. Kogar bo sreča doletela, dobi kresno darilo brezplačno. Udeležite se polnoštevilo občnega zbora. 88-n

—lj Društvo »Sočac naznanja svojim članom in prijateljem, da odpade danes zvečer običajno predavanje, ker so proetori v Ljubljanskem dvoru oddani. — Sirša odborova seja se vrši v pondeljek zvečer ob 8. uri pri Ražmu na Zabjaku. Vabljeni vsi Sočani in prijatelji. Predsedstvo. 89-n

—lj Sirša odborova seja društva »Sočac se vrši v pondeljek, 17. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu pri Ražmu na Zabjaku. K seji so vabljeni vsi »Sočanci« in prijatelji društva. — Predsedstvo.

—lj Redni občni zbor društva državnih pisarniških uradnikov se vrši dne 16. januarja 1927 ob pol 9. uri dopoldne v restavraciji Miklič, poleg glavnega kolodvorra v Ljubljani. 21-n

—lj Telesna poškodba. Z dovoljenjem mestne občine je g. Martin E. hotel posekati na Poljanskem nasipu v bližini državnega zvojevališča star oreh. Izpodkopal je že močno korenino, tako oreh ni hotel pasti. Ko je izpodkopal še neko trhlo korenino, je oreh neprčakovano hitro padel. V tem trenutku je prišel mimo redov Maks Kašič, katerega je prišla močnejša veja in ga udarila po desnem stegnu tako močno, da mu je zlomila nogo. Prepeljali so ga v vojaško bolnico na Zaloški cesti.

—lj Policijski drobji. Policija je večeraj izvršila dve aretaciji. Aretiran je bil pomaglač pri tatvinih sukenu po solah Jože Grojzdek in dalje neki starejši človek radi beračenja. Prijavljena je tatvina gotovine v znesku 300 Din. Natakariju Teodorju Dočevarju je neznan vlomilec odnesel iz stancvanja za 300 Din kovanege denarja. S pomarejenim ključem je ponoči okoli 22. odprl vrata stanovanja, pobral denar in nato

stanovanje zopet neopazano zaklenil. — Štiri osebe so ovadene radi pijanosti, odnosno kaljenja nočnega miru. — Nekateri prodajalci premoga ne spoštevaljo predpisov, da morajo biti vreče pri prodaji plobirane, zato so trije prodajalci ovadeni na policijo, 6 oseb je ovadenih radi pasjega kontumaca in 5 radi prestopka cestnopoličjskega reda.

Danes! Danes!

CIRKUS BEELY
v glavnici
HARRY PIEL

Danes ob 4. ½ 6. ½ 8. in 9. uri:
«ELITNI KINO MATICA»

Iz Celja

—c Ljudsko vseučilišče. V pondeljek 17. t. m. predava ob 20. v fizikalni sobi deške meščanske šole zdravnik g. dr. Rebernik. Na podlagi kinematografskih prikazivanj bo govoril o velevažni temi: »Kako ostanem zdrav«. Predavanje bo zelo zanimivo in je radi tega pričakovati obilne udeležbe.

—c Občni zbor drž. krajevnne zaščite dece in mladine v Celju se bo vršil v četrtek ob 2. v rdeči sobi Narodnega doma. Spored običajni.

—c Hotelirji iz Češkoslovaške in Avstrije posetijo v pondeljek 17. t. m. Celje. Obiskali bodo namreč vinskoro razstavo v Ptuj, nkar si ogledajo Maribor in naše mesto. V Celju bodo pogoščeni od Zveze gostilničarskih zadrug v hotelu »Evropa«.

Iz Maribora

—m Sreča v loteriji. Pri zadnjem žrebanju državne razredne loterije sta dva večja dobitka zadela tudi dva Mariborčana. Neki železničar na glavnem kolodvoru, ki je še le par dni pred žrebanjem kupil srečko, je zadel 60.000 Din, na mariborski glavni pošti kupljena srečka št. 21.648 pa je zadela 30.000 Din. Oba srečna dobitnika sta delavskega stanu in jima bo denar gotovo prav prišel, zlasti pa v današnjih težkih gospodarskih prilikah.

—m Vlomilec povzročil požar. V četrtek zvečer so zapazili pasanti, da se vali iz stanovanja kapelnika Hermana Frischa v Gregorčičevi ulici gos dim. Policijski stražnik je poklical gasilce, ki so po kratkem naporu ogenj zadušili. Zgoraj je divjan in nekaj preprog. Še le naknadno se je ugotovilo, da so ogenj zanetili doslej neznanji vlomilec, da bi zabrisali sled. Frisoh odhaja vsak četrtek zvečer v neko družbo. To priliko so izrabili vlomilci. Ukradli so 600 Din gotovine, nekaj zlatine, razno perflo in obleko v skupni vrednosti na 40.000 Din. Policija je sedaj uvedla strogo preiskavo, ki pa je zelo otežobena, ker so gasilci pi gašenju požara zabrisali vsako sled.

—m Za izboljšanje železniško-prometne službe. Mariborski trgovski gremij poziva vse trgovce, naj mu javijo šimprej vse nedostatke, ki jih opažajo v železniškem prometu. Prijave naj se nanašajo pred vsem na sledeče panoge: 1. razmere v potniškem prometu, 2. razmere v blagovnem prometu, in sicer a) glede trajanja prevoza, b) pškodbe blaga pri prevozu, c) razlike v teži in primanjkljaj blaga, d) eklatiščna služba, d) reklamacije in povračilo vozarine, e) dobave železniški upravi in izplačilo pogodbeneh vsot. Ti podatki so potrebni trgovski zborsnici v svrhu izboljšanja prometne službe, ki jo namerava izvesti novi prometni minister.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Za izboljšanje železniško-prometne službe. Mariborski trgovski gremij poziva vse trgovce, naj mu javijo šimprej vse nedostatke, ki jih opažajo v železniškem prometu. Prijave naj se nanašajo pred vsem na sledeče panoge: 1. razmere v potniškem prometu, 2. razmere v blagovnem prometu, in sicer a) glede trajanja prevoza, b) pškodbe blaga pri prevozu, c) razlike v teži in primanjkljaj blaga, d) eklatiščna služba, d) reklamacije in povračilo vozarine, e) dobave železniški upravi in izplačilo pogodbeneh vsot. Ti podatki so potrebni trgovski zborsnici v svrhu izboljšanja prometne službe, ki jo namerava izvesti novi prometni minister.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

—m Obrtniški jubilej. Te dni je praznovaj g. Franjo Zavesky, preparator v Barvarski ulici, 45letnico svoje obrtniške samostojnosti in svoj 82. rojstni dan. Jubilat je klub svoji visoki starosti še vedno svež in žil ter neumoren pri delu. Rodom Čeh, biva že 45 let v Mariboru in je radi svoje neuganege humorja pri vseh znanih priljubljen in spoštovan. Svoje dni je bil tudi vnet lovec in ribič. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke, da bi še dolga leta uživaj sadove svojega dela.

Sokol

Najlepša sokolska knjiga

do danes je »Spomenica o I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani 1922«. Za novo leto so izšle zadnje številke (VIII. do XI.) tega znamenitega literarnega dela jugoslov. Sokolstva, ki nam more biti v čast in ponos. V teh zadnjih številkah, ki so združene v enem zvezku in ki zaključujejo Spomenico, je najprej nadaljevanje poročila o VII. mednarodni tekmi v Ljubljani. Sledi pesem Ivanke Kalinove: Večer 14. avgusta 1922. — Brat dr. Riko Fux opisuje v daljšem članku glavne zletne dni 13., 14. in 15. avgusta. 1922 v naslednjih poglavjih: Prvi glavni vsesokolski zletni dan. — Poklon Sokolstva spominu dr. Ivana Oražna. — Češko Sokolstvo kralju Aleksandru in prezidentu Masaryku. — Pobratinstvo češke in jugoslovenske vojske. — Javna telovadba. — Triumfalni zaključek vsesokolskega zleta. — Zaključna javna telovadba. — Brat dr. Tone Jamar je napisal. Delovanje zdravniškega oddelka. — Temu sledi: Londonski Time and Tide o zletu (izvleček iz tega lista). — Lep in poln ljubezni do Sokolstva je naslednji članek izpod peresa br. Ljube Jovanovića: Sa sokolskega zleta. — Naš ljubitelj in širok naše velike Jugoslavije spoznavani brat starosta E. Gangl, ki je uredil Spomenico, vloživši v to delo vse svoje velike sposobnosti in sokolsko ljubzen, je napisal: Pozletna pesem v prozi. Brat Verij Švalzer je prispeval: Sokolski železničarji, brat Ante Brozović pa: Naš slet — vrata k slavenskoj uzaemnosti: Spomenico zaključuje Epilog od brata urednika E. Gangla.

Krasna bo to knjiga sestavljena iz enajstih števk Spomenice, lepa tako, da je erake še nima jugoslovensko Sokolstvo in literatura Jugoslavije. Obsega 352 strani, krasl jo nad 200 najlepših slik, ima 26 umetniških priloz. Papir je najboljši. Učiteljska tiskarna, ki je lahko ponosna na to delo, bo dala Spomenici originalne platnice Kompletna Spomenica stane Din 350 in se naroča pri Jugoslovenskem Sokolskem Savezu v Ljubljani (Narodni dom). Manj imoviti morejo naročiti Spomenico tudi na obroke.

Vsem Sokolom in Sokolicam, vsemu sokolskemu občinstvu, ki se je udeležilo našega I. jugoslov. vsesokolskega zleta v Ljubljani, bo Spomenica najlepši, najdražji in umetniški spomin!

Vsem Sokolom in Sokolicam, vsemu sokolskemu občinstvu, ki se je udeležilo našega I. jugoslov. vsesokolskega zleta v Ljubljani, bo Spomenica najlepši, najdražji in umetniški spomin!

Vsem Sokolom in Sokolicam, vsemu sokolskemu občinstvu, ki se je udeležilo našega I. jugoslov. vsesokolskega zleta v Ljubljani, bo Spomenica najlepši, najdražji in umetniški spomin!

Vsem Sokolom in Sokolicam, vsemu sokolskemu občinstvu, ki se je udeležilo našega I. jugoslov. vsesokolskega zleta v Ljubljani, bo Spomenica najlepši, najdražji in umetniški spomin!

Vsem Sokolom in Sokolicam, vsemu sokolskemu občinstvu, ki se je udeležilo našega I. jugoslov. vsesokolskega zleta v Ljubljani, bo Spomenica najlepši, najdražji in um

Moda

Predpust je čas porok...

Predpust je čas porok? Pravzaprav danes, ko stoletne tradicije vedno bolj izginjajo, to že ni več res. Zadnji tedni morda res beležijo število porok, ki presega povprečje, drugače pa predpust v tem pogledu sedaj ne prekaša dosti drugih letnih dob. Celu v adventu in postu se že vrstijo. Poroka kot taka je izgubila že skoro ves svoj nekdanji romantični čar.

V zvezi s tem je tudi dejstvo, da so neveste, ki gredo pred oltar v pravi poročni obleki, danes že skoro bele vrane. Kmalu bo res samo še v kinu mogoče videti poroko, o kakršni sanja nedolžno in sentimentalno dekle. Pa še tam jih je vedno manj, ker se novi filmi končavajo navadno že kar s spravnim poljubom in ne pridejo niti do zaroke, čeprav bi mlade in starejše punčke tako radi videle še vsaj to. Če že ne poročne scene pred oltarjem.

Praktična, okusna potna ali promena obleka je danes pri poroki češča od prave poročne z vencem in pajčolanom. Ne smemo delati krivice današnjim nevestam: z isto pravico bi nosile oboje, kakor njihove prednice: govoriče o večji pokvarjenosti moderne ženske mladine so zelo, zelo pretirane. Toda življenjske razmere so take, da jih je vsak dan manj, ki bi si lahko privoščile drago obleko samo za en dan, pa čeprav je «naivnejši» v življenju. Da bi obleka visela kot spomin leta in leta v omari, za to je v žepu

premalo denarja in v omari — premalo prostora.

Skratka, med vojno je poročna obleka skoro docela izginila in se tudi po vojni še ni uveljavila. Zato je bolj teoretičnega pomena, ako posvetimo danes nekaj prostora vendar tudi njej.

Zelo se je spremenila v zadnjih letih. Nič več ni tako samostanska, kakor je bila nekdanj: tudi ona je bolj svobodna, bolj živahna, bolj kipeča življenja. Krilo je kratko, zelo kratko. Le za spoznanje daljše od krila običajne obleke. Le dekolteja še njima in golih rok: rokavi so še vedno dolgi in praviloma neprozorni, pri tem pa priti tako, da se lahko takoj zopet odparajo.

Obleka je iz žoržeta ali krepaste gaza, navadno garnirana s čipkami in s pasom iz bleščave svile. Velika pozornost velja še vedno pajčolanu, ki se končava v vlečki ali pa je — in to je sedaj vedno bolj priljubljeno — le manjši in se ovilje za načinj potnega pajčolana. V tem primeru na glavi seveda ne sme biti cvetnih ali mirtinih vejic, ki so običajne pri velikem pajčolanu.

Elegantna je poročna obleka le, ako je čim bolj enostavna, kakor kažeta to prva dva naša modela. Na zadnjem pa vidite pripravno potno obleko, ki je, kakor omenjeno, danes večinoma namdestilno za poročno obleko.

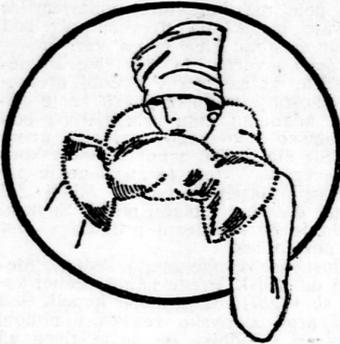
veda ne smemo pozabiti, da skrbi v vsaki rodbini za možovo in sinovo garderobo mamica. Rodbinskemu očetu je večinoma vse eno, kaj obleče, mladeniči se pa v modi še ne spoznajo.

Moški hodijo na ples popoldne in zvečer. Popoldne se nosi na plesu sako temnorjave barve, dolga samoveznica, bela košulja in trd dvojni ovratnik. Taka obleka se nosi zdaj tudi pri elegantnih popoldanskih čajankah, pri katerih je bil poprej predpisan temnorjav žaket iz ševijota ali margensa z progastimi hlačami. Nogatice morajo biti črne. Za popoldanske prireditve, ki se začnejo pred 7. uro zvečer, frak ali smoking ni primeren. Frak in smoking sta samo za večerne prireditve. K fraku se nosi bela košulja s trdim naprsnikom.

Trgovanje tiskovine kakor računanje, pisemski papir, memoarje, kvartice, cenike itd. izdele in o nakrajšem času in ceno

bel enovrstni telovnik, spodaj špičast, ali pa na dvojne gumbje in spodaj zaokrožen. Prvi je bolj za debele, drugi pa vitke gospode. Kravata je bela, toda v nobenem slučaju ne sme biti svilena, ovratnik stoječ.

K smokingu se nosi stoječ ovratnik, kravata pa mora biti črna. Telovnik je iz istega blaga kot obleka. K smokingu in fraku se nosijo letos zelo dolge in široke hlače, tako da se zdi, kakor da bi lahko spraval gospod v vsako hlačnico še eno nogo. Te hlače gospodom sicer ne pristojajo dobro, a kaj hočemo — moda je moda. Nogatice so črne, čevlji lakasti.

ORIGINALEN MUF

Muf bi moral biti letos zopet moderen, a vreme mu kar noče iti na roko. In roka ne v muf, ko pa je večinoma tako topla, da je še rokavica odveč. Ako bi imeli zimo po starem receptu, bi si že tudi muf lažje izvojeval od modnih diktatorjev mu priznana vladajočo pozicijo, tako pa se mu vsaj letos obeta prav slabo.

Muf je na ulici — ne samo pri nas, ampak tudi drugod — še vedno izjemna. In to kljub temu, da so se razni interesentje res potrudili, da bi ga servirali v čim mikavnejši in čim originalnejši obliki. Ta je na primer, ki ga vidite na gornji sliki. Videti je, kakor da drži dama roke križem v rokavih s kožuhovinastimi manšetami. Je pa to pravi muf, tako tesen, da gresta obe drobni ročici komaj, komaj vanj. Praktičen je, ker ga je mogoče sestaviti iz stare kožuhovine, ali iz ostankov, ki so se valjali je po predalih.

Angleški kralj proti kratkim lasem

Moda kratkih las si je osvojila že ves elegantni svet, samo angleški dvor se ji še upira. Kralj Georg je velik sovražnik bufifrizure. Pač pa se ogreva za to modo kraljica; ki bi se rada ostrigla, ako bi ji kralj ne branil. Kralj je odredil, da imajo dostop na dvor samo dame z dolgimi lasmi. Vse dvorne dame z bufifrizuro morajo nositi na dvoru lasulje.

Nedavno je postala neka mlada dama iz stare angleške plemiške rodbine kraljičina dvorna dama. Kot taka se je morala predstaviti na dvoru. Novopečena dvorna dama pa ni vedela, da kralj sovražnik bufifrizure. Prišla je na dvor z bufifrizuro in zato je h kraljični splošno pustili. Opozorili so jo, da se mora nemudoma odreči naslovu dvorne dame in priti na dvor šele potem, ko ji zrasto lase.

Na dvornih plesih nosijo dame umetne frizure, kar je dovoljeno samo ženam ministrov, poslanikov in visokih plemičev. Ostale dame z bufifrizuro sploh nimajo dostopa na dvor, tudi če si omislijo ogromne lasulje. Posledica tega je, da bufifrizura v angleški aristokraciji polagoma izginja.

Trgovanje tiskovine kakor računanje, pisemski papir, memoarje, kvartice, cenike itd. izdele in o nakrajšem času in ceno

Narodna tiskarna v Ljubliani

PISANE RESE

Ze pred tedni enkrat smo pisali, da so letos tudi rese ali franže, kakor jim pravijo Ljubljančanke, zopet zelo moderne in moderne. Porabljajo se v vseh nijansah in na najrazličnejše načine. Ljubka novost so bele svilene rese s pestrimi, barvastimi vzorci, zelo prikladne za krilo popoldanskih in večernih oblek. Njih učinek je tolik, da je vsak drug okrask obleke nepotreben.

Humoristični kotiček

Dovolj so kaznovani.

«Zdi se mi, da zakon premalo kaznuje dvoženstvo.»
«Mar taki nesrečniki niso dovolj kaznovani s tem, da imajo na vratu kar dve ženi in dve tašči?»

Ni mogel vedeti.

V neki družbi igra mlad virtuos na klavir. Ko je končal, se mu približa gospod in ga vpraša:
«To je nekaj novega, kaj-ne?»
Virtuos je skoro užaljen:
«To je Mozart, gospod. Mar ne veste, da je že umrl?»
«Oprostite, danes se nisem čital listov,» — se odreže gospod.

Zakonski pogovor.

«Kam greš, dragi možiček?»
«Pametna žena moža nikoli ne sprašuje, kam gre.»
«Toda pameten mož sme vprašati, kaj njegova žena...»
«Draga ženica, pameten mož žene sploh nima.»

Prevelik trušč je bil.

Za časa Osmana II. je izbruhnila v Turčiji revolucija in razarijene množice so že oblegale sultanovo palačo. Sultan se je baš pripravil na beg, ko se je pojavil pred njim derviš, znan po svoji pobožnosti. Padel je sultanu k nogam in vzkliknil:

«Kar potolaži se, gospodar! Ako se obrnem do Alaha s prošnjo, naj obvaruje tebe in tvoje verne, me Alah gotovo usliši.»
«Dobro,» je dejal sultan. — «Moli torej, dokler ni prepozno.»
Čez dobre pol ure je množica vdrla v dvorec.

«Pasja duša!» je zakričal sultan na derviša. «Zdaj vidiš, kako te je Alah uslišal.»

Derviš je zmajal z glavo, rekoč:
«Odpusti mi, gospodar, toda pri takem trušču ni čuda, da me Alah ni slišal.»

Nekdo mora ostati doma.

V Egiptu se srečata profesor in njegov hišni posestnik, po poklicu prekajevalec.
«Glej no, glej,» pravi profesor. «Kako pa vi zaidete semkaj v te puščave?»
«Sem na ženitovnjanskem potovanju, gospod profesor.»

«A tako, kje pa imate gospo soprogo?»
«Ona je ostanla doma. Veste, nekdo mora biti v trgovini!»

Brez pomoči umrl.

«Gospod doktor, prosim vas, izstavite mi mrtvaški list za mojega moža.»
«Kdo pa ga je zdravil?»
«Nikdo, gospod doktor, je brez tega umrl.»

Negalantni mož.

Pesnik John Drydey je bil stalno tako zatopljen v knjige, da je pri tem zanemarjal svojo mlado ženo. Žena mu je to opetovano očitala. Nekoč, ko ji je moževa malomarnost že presedala, je ogorčeno vzkliknila:

«Rada bi bila knjiga, morda bi se potem bolj zanimal zame.»
«Da, draga moja, nič bi ne imel proti temu, ako bi se spremenila v kole-dar.»
«V koledar? Čemu baš v koledar?»
«Zato, ker bi dobil vsako leto novega.»

Tega ne more zahtevati.

Stara ženica iz ljubljanske okolice je nesla težko naložen koš na ljubljanski trg. Spodoma jo sreča znani posestnik s svojim vozom ter jo govabl, naj prisede. Hvaležno se skobaca ženica na voz.

«Vaš košek na kar odložite in postavite zadaj za sedeži!» il pravi voznik.

«Ah, ne,» se odreže ženica, «tega pa vendar ne morem zahtevati, da poljete še moj koš, ko že itak sama sedim na vozu!» In mirno obrzli koš na hrbtu.

Novinarska.

V neki češki redakciji so imeli starega urednika, ki je pisal notice o prava-h, jubilejih, smrtnih kosah in pogrebih. Spadal je več ali manj že med uredniški inventar. Kmalu po prevratu je stopil dobrodušni starček nekoga dne h glavnemu uredniku in mu ves vzradoščen molal pod nos rokapis.

«Glej, glej, kmalu bi bil pozabil,» je nagovoril glavnega in mu ves vzradoščen molal pod nos rokapis.

«Glej, glej, kmalu bi bil pozabil,» — je nagovoril glavnega in mu izročil rokapis.

«Kaj pa je tako važnega?»
«Notica o rojstnem dnevu Njegovega Veličanstva.»

«Toda, dragec moj, Franc Jožef je že davno umrl. Saj imamo že celo leto republiko.»

«No da,» — je zamrmral stari urednik. — «Meni pač nihče ne pove, kaj se po svetu godi.»

Nerodno.

V neki ugledni rodbini se je na božični večer izvršila zaroka domače hčerke. Baš, ko je ženin končal svoj govor, v katerem je slovesno zaprosil za roko svoje neveste, se je oglasila v kotu papiga ter krepko zaklicala: «Tepec!»

Na izpitu.

«Zdi se mi, da je to vprašanje za vas preteško, gospod kandidat.»
«Vprašanje ne, gospod profesor, pač pa odgovor.»

Avtonomija.

Iz razgovora po klerikalnem shodu: «Naša avtonomija pa le po malem napreduje!»

«Kako to, nič še nisem slišal o tem.»
«Kaj nisi pravkar slišal govornika iz Ljubljane, da že imamo avtonomno davke!»

Ameriški humor.

Avtobus je vozil v brez. Nenadoma se ustavi in začne klicati navzdol. «Bill,» začne šofer klicati sprevednika, «titi mi hoče. Zavora ne prime. Kaj naj počnem?»

«Najboljše bo, da spremenimo tablice, ki kažejo smer vožnje.»

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Moški na plesu

V modnih rubrikah se najbolj poznava nadvlada ženskega spola nad moškimi. Vse modne revije in žurnali so polni navodil in nasvetov, kako naj se ženske oblačijo, da ne pridejo v protislovje z najnovejšo modo. Pri tem pa moške mode često sploh ne omenijo, kakor da bi bila to neka stalna komponenta v splošni modi, ki se sploh ne spreminja. Isto velja za časopise, v kolikor mora zadostiti modernim zahtevam in beležiti vsaj glavne pojave v modnem svetu. Tudi listi zanemarjajo v svojih modnih rubrikah moško modo in zato se ne smemo čuditi, če ta ali oni gospod godrnja, češ zakaj pišete vedno samo o ženski modi. Se-

Poštnoležee

Odkar je bil dodeljen oddelku za poštnoležee pošiljke, si je pridobil Andre Robovnik simpatije množestvilnih gospod in gospodičen, ki so skoraj dan za dnem prihajale dvigati pisma, bodisi na svoje ime ali pa pod kako šifro. Z diskretnim nasmehom in vlnudnostjo jim je izročal pisma in če je katera zamaš prišla, ji je to sporočil s prijaznim in dobrodejnim sočutjem.

Med vsakodnevnimi interesi je bila tudi neka mlada, simpatična blondinka. Njena opravla je bila sicer skromna, toda na njega je napravila vedno najboljše vtis. Oblečena je bila navadno v zelenkast plašč in isto-barvni klobuček. Bojazljivo je prihajala k listici in ko je vprašala, ali je prišlo kako pismo za »Gizela H. T. 50«, jo je vsakokrat obšla rdečica.

Robovnik ji je dajal vedno enak odgovor: »Za, gospodična, tudi danes ni za vas nič prispelo.«

In vsakokrat je odšla s tako žalostnim obrazom, da se je tudi njemu, ki ji je bil tako vedno zelo naklonjen, storilo milo ter je bil tudi sam vsakokrat nekako razburjen.

«Sirotina mala! Ohžalujem jo, odkrito jo ohžalujem!» je ob takih prilikah dejal svojim kolegom.

Ko je nekega dne zopet zamaš po-

vpraševala in dobila običajni odgovor, je jezljivo vzkliknila: »Ze zopet nič! Sedaj pa ne pridem več!»

»Grešili bi, gospodična, če to storite. Nikdar ni treba obupavati!»

Potem pa je pristavil:

»Gotovo čakate pisma od svojega fanta.»

»Nimam nobenega fanta!»

»No, potem Vam pa čestitam.«

»Saj ga tudi ne potrebujem in si ga prav nič ne želim.«

»Ne pregrešite se!»

»Pričakujem pisma od nekega gospoda, ki ga niti ne poznam in ki bi mi moral poslati 50 frankov s povabilom na sestanek.«

»Torej, ko boste prejeli 50 frankov, potem greste na sestanek?»

»Bržkone.«

»No, dobro! Pa pridite še jutri!»

»Ali mislite, da bo jutri kaj prišlo zame?»

»Upam.«

»Oh ko bi se le Vaše upanje izpolnilo!»

Gizela se je pri tem diskretno nasmehnila ter gracijozno odšla skozi glavna vrata.

Ko je naslednjega dne zopet prišla, ji je Robovnik že od daleč z nasmehom pomolil pismo z znano šifro, rekoč:

»No, pridite, ta ni treba obupavati!»

Gospodična je prevzela pismo, ga s tresočimi rokami odprla in naglo prečitala. Ko je končala, se ji je izvil vzklik radosti in veselja:

»Dobro je! To je od neznanega gospoda. Piše se Robovnik. Oh, kako smešno ime!»

»Ali je v pismu tudi pričakovanih petdeset frankov?»

»Da, vse je v redu. Tudi sestanek je določen Danes zvečer ob 18. v ulici Za brezgom številka tri.«

»Kaj se boste res odzvali pozivu in šli na sestanek?»

»To si bom še premislila.«

»Le pojdite, gospodična, vsaj toliko, da se neznanecu zahvalite za poklon.«

»No, pa grem. Koncem koncev, saj nič ne riskiram.«

Z zadovoljnim nasmehom na ustih je odbrzela...

Zvečer istega dne okoli 18. je sedel Robovnik v svojem stanovanju, gladko obril in napudran, z nageljčkom v gumbci ter čakal gospodično »Gizela H. T. 50«. Na mizi je poleg šopka bila košarica slaščic in steklenica malaga. Nestrpno je gledal na uro ter prisluškoval, kdaj zašiši že znane mu korake. Veselil se je že trenutka, ko bo Gizela v neznanem gospodu spoznala pošneza uradnika z oddelka za poštnoležee pošiljke.

Toda minilo je četrtr ure, minilo je pol ure po določenem času, a Gizela še vedno ni bilo od nikoder. Nestrpno je gledal na kazalce stenske ure, kako so se vedno bolj in bolj oddaljevali od dogovorjenega časa sestanka. Navdajal ga je polagoma gnjev nad besedolomstvom lepe neznanke. Končno je sklenil, da jo čaka samo še do 20. Ako jo do takrat ne bo, poje slaščice in sam popije celo steklenico.

In ostal je mož beseda. Nje ni bilo. Odšel je na promenado in pozneje še v kino. Nestrpno pa je premišljeval, kako bi se maščeval tej nelojalni in besedolomni gospodični, ki ji je na tako bedast način poklonil 50 frankov, pritrzanih od ust in od itak borne plače državnega uradnika.

Drugo jutro je Robovnik kot običajno na svojem oddelku urejeval došla pisma po abecednem redu. Nepričakovano mu je prišlo v roke pismo s šifro: »Gizela H. T. 50« poštnoležee. Naslov je bil napisan z veliko, okorno možko pisavo.

»Ha, ha,« se je na glas zasmeljal. »To je pa brez dvoma od onega pravega neznanca, ki ji torej pošilja petdeset frankov.«

Pismo ga je kar deklelo v rokah. Potoltila se ga je skoraj nepremagljiva želja da bi ga odprl ter si vzal to, kar mu je po vsej pravici pripadalo, namreč onih petdeset frankov.

To in ono Lov na medveda

Zanimiva prigoda polarnega raziskovalca Knuda Rasmussena.
— Medved zna ceniti uslugo, ki mu jo stori lovec.

Boril sem se z gladom in samo za las je manjkalo, da nisem našel v večnem ledu strašne smrti, pripoveduje Knud Rasmussen v svojih spominih. — Zgrabile so me ledene gore in me gnale proti celini v hipu, ko se je vse okrog mene izpremenilo v črno, tuleče morje. Potoval sem v strašnih snežnih metežih, ki so me tako izmučile, da mi je bilo življenje le še neprijetno breme. In v temni zimski noči sem se boril napog na življenje in smrt z Eskimom, ki me je hotel nabosti na svoji nož. Toda vse to so običajni dogodki v življenju polarnega raziskovalca. Ako bi me kdo vprašal, kaj sem doživel na svojih ekspedicijah izrednega, bi se odločil za pripovedovanje o borbi z medvedom.

Potoval sem od Jorkskega rtiča proti Melvillskemu zalivu z znamenitim polarnim lovcem, Eskimom Qolutanghaom. Bilo je v času polarne teme in snežni meteži so naju poznali v zavetišču, kjer sva prečepela več dni, predno se je nebo zjasnilo. Do naselbin je bilo daleč in edina zver, ki jo je bilo mogoče ob tem času ustreliti, je bil bel medved. Imela sva po 12 lačnih psov, ki so komaj čakali, da dobe jesti. Zato sva se odločila za lov na medveda. Zgodaj jutraj sva se napotila iz zavetišča v okolico. Sanj so bile prazne in tudi v najinih želodcih se je oglašala praznina. Ni čuda, da sva oba hrepenela po Petrovem blagru. Dober lov je bil edina najina rešitev. Med snežnim metežem so se psi odpočili in zato so vlekli sani po ledu, da je bilo veselje. Zdelo se je, kakor da jim je nagon povedal, da ne gre za običajno vožnjo, marveč za lov na divjačino. Vohali so po zraku in čim so zavohali morskega psa, so še bolj dirjali. Bila sva že daleč od taborišča, vendar pa nikjer ni bilo videti svehil sledov. Začelo se je že mračiti in bala sva se, da naju presestenoč, ne da bi potolažila glad. Naenkrat so psi blizu nakopičenega ledu tako naglo potegnili sani, da bi bila skoraj omahnila in padla. V saneh so bili vpreženi psi, ki so dobro vedeli, kaj je lov na bele medvede. Zato sva si bila takoj na jasnem, da mora biti medved blizu. In res sva kmalu naletela na sveže odtise velikih tac v sipastem snegu. Toda medved je naju zavohal in se pognal proti bližnji ledeni gori, kjer je upal najti varno zavetišče.

Beležki belih medvedov skuša zlesti čim prej na gladko ledeno goro, kamor mu psi ne morejo slediti. Led je lahko še tako gladek in strm, medveda to ne ovira, ker zasadi svoje kremple vanj in se naglo vzpne po gladki strmini. Samo enkrat sem videl, da je izgubil bel medved ravnotežje in si pri padcu zlomil nogo. Kljub temu je izkopal v ledu luknjico in ušel. Midva sva morala medveda dobiti, predno bi izginil med ledene gore. Psi so se podili na vso moč za njim. Moji psi so se držali dobro. Eskimovi so se pa začeli upirati. Gladni psi postanejo divji in ako zavohajo še medveda, nočejo gospodarja več ubogati. Vseh dvanajst psov mojega lovskega tovariša se je zamotalo v hrpav led in bilo je malo upanja, da se kmalu oproste. Jaz sem si zadovoljno mel roke, misleč, da tovariša prehitim in da bo medved moj. Lovci postanejo včasih otročji. Pogнал sem torej pse in hitel na vso moč za bežečim medvedom.

Štiri pse sem moral v največjem diru izpušiti, da ne izgubim sledu. Prezal sem jermena in psi so se pognali naprej. Videl sem, da bodo psi kmalu dohiteli medveda. Psi zgrabijo medveda navadno za rep, kar se zdi dobrodušni zverini poniževalno. Zato se postavljajo na zadnje tace in tako nudi lovca najboljšo tarčo.

Naposled sem zagledal med ledenimi gorami na belem snegu nekaj rjava. Psi so dohiteli medveda in se spustili z njim v boj. Zagrabil sem puško, toda streljati nisem mogel, ker bi lahko zadel psa. Ko sem se še nekoliko približal, so bili psi že tako blizu medveda, da o streljanju ni bilo govora. Strel mora biti v takih primerih siguran in smrten, sicer je lovec izgubljen. Medved takoj spozna v lovcu večjega sovražnika kot so psi in zato napade njega.

Medved, ki sem ga videl pred seboj, je bil pravi kralj polarnih krajev. Dolga dlaka je tvorila krasen kožuh. Bil sem oddaljen od njega komaj šest metrov, ko me je opazil. Dvanaest psov je planilo na skupnega sovražnika. Bil je krasen, a tudi strašen prizor. V hipu, ko me je zverina zagledala, se je postavila na zadnje noge, skočila čez pse in padla na led. Ta manever je pri belih medvedih običajen vedno, kadar imajo opraviti z novim ledom. Uganil sem, kaj namerava. Led se je namreč pod njim udrl in medved je izginil pod vodo kakor morski pes. Toda moral je kmalu iz vode, ker ni imel zraka, in ta hip sem hotel izrabiti, da ga ustrelim. A zgodilo se je nekaj drugega. Led je bil tanjši kot sem mislil, začel je pokati in ko je medved pomolil tik pred mojo glavo iz vode, sem se začel pogrezati. Kmalu sem bil do vratu v vodi.

Vročekrvnosti je bilo takoj konec in prva moja misel je bila, da se rešim. S puško v levi roki sem si pomagal do bližnje ledene plošče in skušal zlesti iz vode. Čim sem se pa naslonil s prsi na ploščo, se je led zopet udrl. Na sebi sem imel kožuh in skornje. Dolga dlaka se je napila vode, obleka je postala težka in me vlekla pod led. Da bi mogel plavati, sem skušal vreči puško na led, toda prsti so mi bili tako otrpnil, da sem jo izpustil na dno. Tisti hip sem se zopet spomnil medveda, ki se je tudi kopal v mrzli kopeli. Toda do živega mu nisem mogel. K sreči se me je zverina bala prav tako, kakor jaz nje.

Bila sva oba v isti pasti. Meni se je godilo toliko bolje, da so psi lajali na medveda, ki se je moral braniti tako, da za napad ni imel časa. A vendar sem se čutil, da me ne napade. Najbrž mu ni šlo v glavo, zakaj sem tudi jaz skočil v vodo. Naenkrat se je oglašilo v medvedu nekaj česar svoj živ dan ne bom pozabil. Ko sem namreč zakričal na pse, naj ne hajo lajati in ko so res utihnili je mrcina menda razumela, da sem ozmerjal njegove preganjalce. Obrnil se je k meni in iz oči mi je odsevala hvalečnost. Medved, ki bi me bil lahko ubil z enim udarcem svoje mogočne tace, mi je daroval življenje in se mi celo zahvaljeval. Videl je v meni prijatelja. V stiski so vsi ljudje ponižni. Sklenil sem da medved ne sme biti ustreljen Bil bi utonil, da me ni rešil tovariš. Ko me je zagledal v neposredni bližini orjaškega medveda, je zakričal in skočil iz sanj. Takoj sem ga opozoril, naj ne ustrel medveda. Pomagal mi je iz vode in komaj sem še zaklical tovarišu: ne streljaj, ne streljaj, na kar sem vsled silnega mraza in utrujenosti omedlel. Prebudil sem se v šotoru. Tovariš je sedel ob mojem ležišču in mi kuhal čaj. Prva moja misel je vtilala medvedu. Eskimo se je nasmehnil, rekoč:

— Ne skrbi za medveda, vse je v redu.

Novi Fordovi načrti

Ameriški listi poročajo da prične znani avtomobilski kralj Ford v kratkem izdelovati aeroplan. Genijalni izumitelj in tovarnar malih avtomobilov, ki je uvedel avto skoraj v vsako ameriško rodbino, skuša na sličen način pospešiti tudi razvoj letalstva. Fordu gre v prvi vrsti za izdelovanje cenčnih, lahkih aeroplanov, ki bi bili dostopni tudi navadnim zemljanom, ne pa samo milijonarjem. Aeroplan mora postati predmet vsakdanje uporabe, to je temeljna Fordova ideja.

Ford išče zdaj ljudi, ki bi mu pomagali izvesti ta načrt. Odločil se je za prvo silo za tvornico kovinastih aeroplanov »Stout«, ki naj postane Fordova tvornica za izdelovanje aeroplanov. Začetna cena letala »Ford« ne sme presegati 3000 dolarjev (168.000 dinarjev). V Fordovem aeroplanu bo prostora za 3-4 potnike. Pozneje se bodo cene znižale. Ford upa, da se mu posreči izumiti tudi nov motor, ki bi rabil manj bencina, obenem pa imel večjo gonilno silo. S tem bi se aeroplan še bolj pocenil.

Vraže podkarpatskih Židov

Ljuta borba med podkarpatskimi Židi radi dveh rabinov, o katerih smo že poročali, vzbuja v češki javnosti vedno večje zanimanje. Malo je ljudi na svetu, ki bi tako trdno verovali v Boga in njegove namestnike na zemlji, kakor židovski hasidi v Podkarpatski Rusiji. Med židovskimi prebivalstvom Podkarpatske Rusije so še vedno razširjene ševilne vraže, ki igrajo tudi v sporu glede obeh rabinov važno vlogo.

Židi trdno verujejo, da preži »sitra achra« ali peklenška sila povsod, da vjame v svoje mreže neoprezne zemljane. Peklenški duhovi imajo posebno radi pravice in počtene ljudi, pa tudi šolska mladina jim je dobrodošla. Okrog vseh hiš se plazijo takozvani »liliti«, ki preži na vsako priliko, da bi mogel zamenjati novorojenčka z majhnim hudičem, ali pa vsaj zapustiti detetu neozdravljivo telesno ali duševno bolezen. Židovske rodbine se skušajo na razne načine obvarovati tega hudobnega duha. Na vratih vsakega židovskega stanovanja je pritirjena takozvana mezuza, to je besedilo nekega posebnega pisma, položeno v pločevnasto skatlico. V tako stanovanje niti »liliti«, niti drugi hudobni duhovi nimajo pristopa. Liliti preži na vsakega novorojenčka od rojstva do obrezovanja. Zato so vse štiri stene izbe, kjer leži mati, oblepljene z obrambnimi napismi, ki jim pravijo Židi kimpet-tafelah. (Najbrže spačeni nemški izraz Kindbetäfel.)

Pekla pa ne predstavlja na zemlji samo »liliti«. Židovska lahkovernost pozna še celo vrsto drugih zlih duhov, med katerimi so najbolj nevarni šed (demon), mazik (zli duh), in lec (peklenšček). Najnevarnejši so maziki, ki jih lahko človek sreča povsod, kjer ni mezuze. Maziki zahajajo celo v sinagogo in zato ni varno hoditi v židov-

sko svetišče brez spremstva. Včasih se pripeti, da opravljajo maziki v sinagogi službo božjo in osamljeni Žid, ki gre mimo sinagoge, čuje naenkrat svoje ime. Ako stopi v sinagogo, je izgubljen. Pa tudi če spozna, kdo ga kliče, še ni rešen. Maziki se mu lahko osvetijo na ta način, da mu pošljejo težko telesno ali duševno bolezen. V takih primerih mora žid izreči začetne besede neke molitve, sicer je nesreča neizogibna. Kdor stopi v sinagogo, ne da bi se poprej priporočil Bogu, postane sam napol hudič, in dobi takozvani ajin hora (zloben pogled). Delovanje mazikov pa v nebesih strogo nadzorujejo in od časa do časa jih preganjajo z gromom. Ako bi ne bilo groma in strele, bi bil svet poln mazikov. Med viharjem se skrivajo maziki na drevnih ali pod kakim mostom, kjer so na varnem.

Zelo nevaren je tudi lec ali peklenšček, ki nastopa v podobi prijatelja odnosno sorodnika. Tako se je nekemu mlademu Židu pridružil na poti v rabinsko šolo njegov najboljši prijatelj. Šla sta in šla, a pot ni imela konca ne kraja. V tem je zapel neke pekelin in prijatelj je izginil. Mladí Žid je stal do pasu v blatni mlaki. Spoznal je, da je bil navidezni prijatelj v resnici peklenšček.

Posebno veselje imajo šedi ali demoni do žensk. Preže nanje vedno, kadar se vračajo iz ritualne kopeli. Šed stopi pred židovsko žensko v podobi moža ali sorodnika ter se je zlepa ali zgrda polasti. Taka ženska rodi potem dete z ogromno glavjo ali celo z dvema glavama, brez rok, brez nog ali sploh kakorkoli pohabljenno. Zato se ženske iz ritualne kopeli ne smejo vračati same. Na vzhodnem Slovaškem se je pred leti demon zaljubil v žido židovsko dekle. Pojavil se je v podobi bogatega Žida in tako se je v podobi srečilo preslepiti devoiko in osvojiti njeno srce. Živela sta nekaj let skupaj in imela več otrok, ki so bili sicer zdravi, samo na nogah so imeli po šest prstov. Njihovi potomci žive baje še dandanašnji po podkarpatskih vaseh. Demona je razkinkal neki rabin, na kar je hudobni duh takoj izginil.

Denar v zakonu in ljubezni

Pri moških v splošnem prevladuje prepričanje, da poklanjajo ženske velike simpatije v prvi vrsti denariju in že od nekada igra denar v ljubezni večjo vlogo kakor pa emocionalna stran.

Konkurenca, ki jo je v vseh časih opazati med ženskami, jih silijo, da se lepoticijo in tako druga drugo nadkrljujejo. Lepoticenje pa zahteva razkošne toalete, toda ni vsaka žena v tako prijetnem položaju, da si jih z lastnimi sredstvi nabavi. Lepoticenje žensk pa ima tudi različne vzroke. Nekatera se lepoticijo, ker je sama zaljubljena v svojo lepoto, druga zopet hoče s tem vzbuditi zavist pri svojih prijateljicah in znankah, tretja pa se lepoticijo za moške, ki ne spadajo k njenim ožjim sorodnikom. Končno obstoja še četrta kategorija, ki jo tvorijo ženske, ki se lepoticijo — za svojega moža. Take ženske so včasih silno nesrečne, ako morajo pričakovati moža po daljši odsotnosti v stari toaleti in navadno se zelo hudujejo nanj, ker jim ne daje dovolj denarja. Med njimi in njihovimi možmi stoji vedno denar kot prikrit sovražnik. Denar je materialna podlaga vsakega zakonskega življenja, nekako nevidno sredstvo, ki privezuje ženo kot najdebelejšo vrvi, ako ga je v izobilju, a jo zavaja na stranpota, ako ga primanjkuje. Denar je v zakonskem življenju zli duh. Toda kadar ta zli duh nagovarja ženo, da se lepoticijo za svojega moža, tedaj se ženi ta ljubezen do denarja odpušča, ker zasleduje dober cilj.

Malo manj prijetne so ženske, ki se z moževim denarijem lepoticijo za — druge! Lepa in mlada ženska, ki se omoži s starim, a bogatim možakarijem, da si lahko z njegovim bogastvom olajša življenje, da uživa in deli svoje užitke z drugimi, je mnogo slabša od navadne prostitutke, ki prakticira to profesijo, da si prisluži grenak kruh. V takih primerih bi skoraj lahko rekli, da je omožena ženska prostitutka, a prostitutka počena ženska.

Kadar omoženo ženo navda pohlep do denarju, a mož njena sredstev, da bi temu pohlepu v polni meri zadostil, tedaj se razvije v ženi pravcata zver, ki se ne straši nobenega sredstva in pota, da ugasi svojo željo. Vsaka ženska namreč ima — četudi nezavestno, v sebi precejšnjo mero ljubezni do denarja, ljubezen, ki naliči že na pohlep. Če je ženska dovolj močna in krepka, da svoje želje, ki se lahko izpolnijo z denarijem, dovede v sklad s svojimi, odnosno z dohodki svojega moža, takrat za njo ni nevarnosti, da bi zašla na stran pota. Čuti se zadovoljno in srečno.

Največji vzrok, da postajajo ženske lakomne na denar, je današnja moda. Če bi živeli v kaki puščavi, kjer bi lahko ženske nosile vedno isto obleko po kroju in blagu, kjer bi ne bilo prijateljic, ki bi vzbudile zavist, bi se nobena ženska ne spomnila na denar. V današnji družbi pa se na vsakem potu povlačijo nove želje. Na koncertu, na tekmi, v gledališču, v kavarni, povsod vidi ženska nekaj novega, česar nima in kar postane predmet njenih želj in pohlepu.

So ženske, ki ne morejo in ne znajo omejit svojih zahtevkov. Čim večja je vsota, ki jo zahtevajo, tem večja je njihova ljubezen napram dotičnemu možkemu, pa bi bil to zakonski ali ne-

zakonski mož. Denar navaja žensko, da laže, da hlini svojo ljubezen, da si navada krinko, pod katero skriva svoje prave želje in svoje pravo lice. So ženske, ki pojem ljubezni in denarja tako popolnoma zamenjava, da vidijo v človeku samo zlatnik ali srebrnjak in si same niso na jasnem, ali velja njihova simpatija denarju ali človeku. Kajti za njih predstavlja denar vrednost človeka, ki ume, da ga zasluži.

Denar lahko izzove pri ženski sentimentalno nežnost. Ženske so zelo občutljive za poklone in darila. Darilo je izraz pažnje in nežnosti, toda v bistvu znači denarno vrednost. Če ji pokloniš stekleničico parfuma ali nogavice, se ti ljubko nasmehlja, če ji daruješ nov plašč, te poljubi, če pa ji pokloniš dragocen kožusček, ti pade okrog vratu in zaplakala bo iz same ljubezni in hvalečnosti. Toda ta jok ni izraz nežne ljubezni, marveč veselja, da ima moža, ki ji s svojim denarijem lahko izpolni sleherno željo, četudi zahteva še tako velike denarne žrtve.

In vsaka ženska ima vsepolno malih in velikih želj, ki se lahko izpolnijo z denarijem. A če ga ni, običajno pada termometer ljubezni. Da pa se ne bom preveč zameril, moram seveda pristaviti, da so seveda povsod častne izjeme. Toda na splošno pa je v večji ali manjši meri denar vendarle merilo ženske ljubezni.

svijetsko poznati
šv carski ore. ion sat vi

Življenje mongolskih žensk

Obleka mongolskih žensk se zelo malo razlikuje od moške obleke. Mongolske žene nosijo dolgim, širokim košuljam podobne halje, ki se zapenja ob straneh in je do kolen prerezana. Po zunanosti se razlikujejo ženske od moških s tem, da nosijo zelo komplikirane, bogato okrašene frizure. V lase si zatikajo razne srebrne priveske, koralde in druge okraski. Da bi se lasje svetili in da bi jih ne bilo treba vsaki dan česati, jih mažejo Mongolke z neko posebno maslo. Obraz si mažejo kakor Kitajke z belim in rdečim barvilom.

Peking igra v modi vzhodnih narodov isto vlogo kot Pariz na zapadu. Kitajsko galanterijsko blago, kitajska svila in kozmetični pripomočki so v Mongoliji zelo priljubljeni in dragi. Zadnja leta se oblačijo v Mongoliji moški in ženske večinoma po evropski modi. Mongolski običaji še daleč niso tako zastareli kakor kitajski. Ženske so v Mongoliji glede družabnega življenja in državljskih pravic na boljšem kot Kitajke. O kakem ženskem suženjstvu ne more biti v Mongoliji govora. Mati igra v rodbini zelo važno vlogo. Žene morajo delati prav tako ali pa še več kakor možje. Mongolke pa opravljajo tudi nekatere javne posle. Tako jim je n. pr. poverjen poštni promet.

V splošnem je delo mongolske žene težko in ker dela v slabih higijenskih razmerah, se razmeroma hitro postara. Zanimivo je, da so Mongolke s 35-40 leti že neplodne. Zdravniki pripisujejo to dejstvu, da mongolske žene že od mladih nog jasejo, in sicer v moškem sedlu. Mongolske rodbine imajo navadno malo otrok, ker je umrljivost med novorojenčki vsled zanemarjene higijene zelo velika.

Kritične dobe človeškega življenja

V reviji »British Medical Journal« razpravlja dr. G. Robertson o vzrokih duševnih boleznih in o sredstvih, s katerimi bi se dale te bolezni preprečiti. Pri tem prisoja avtor dednosti le neznanen vpliv in navaja glavne defekte, ki nastanejo v človeškem telesu v času razvoja in pojemanja telesnih sil.

Dr. Robertson razlikuje v človeškem življenju tri kritične dobe, ko nastane v organizmu kolebanje. To je v prvi vrsti telesna in duševna zrelost poedinca, ko poseže v harmonično delovanje organizma spolni nagon. V tej starosti naletimo pri večini ljudi na prve duševne bolezni. V starosti 15 do 24 let oboli mnogo ljudi duševno tako, da bi jih bilo treba poslati v opazovalnico ali v norišnico. Kot vzrok je treba navesti motenja v organizmu, katerim se pa čisto pridružijo tudi duševne bolezni, ki jih povzročajo socialni položaj mladega človeka. Človek se mora v tem času prilagoditi novim, težkim življenjskim problemom, izmed katerih igra najvažnejšo vlogo razmerje do drugega spola.

Druga kritična doba je tako zvana klimakterična ali doba prehoda, ko začnejo telesne in duševne sile človeka zapuščati, ko je potrebna povečana energija, da more človek kljubovati naporem mlajših konkurentov. Kdor to dobo srečno premaga, je dalj časa varen pred duševnimi boleznimi. Res je sicer, da v tem času vse strasti in nagoni znatno oslabe, toda ta leta štejejo med najdražja v življenju, ker je človek najsposobnejši za resno, pozitivno delo in ustvarjanje.

Tretja kritična doba je znana kot velik prehod. Začenja se takrat, ko se pojavijo prvi znaki starosti. Po 64. letu začne število duševnih boleznih hitro

narasčati, tako da se v primeri s številoma boleznimi v mladih letih podvoji, po 75. letu pa celo potroji. Teh boleznih družba navadno niti ne opazi, ker ostanejo duševno bolni starci večinoma v domači oskrbi. Kritični dobi velikega prehoda odgovarja tudi v večini držav postoječi zakon, da lahko gre uradnik s 60. letom brez zdravniškega izpričevala v pokoj.

Največji nebotičnik na svetu

Kakor smo že poročali, zgrade v Ameriki letos ogromen nebotičnik, ki bo največja stavba na svetu. Nedavno je govoril neki ameriški novinar z znamenitim izumiteljem Edisonom o bodočnosti ameriških mest in njihovem razvoju. Edison je izjavil, da bo igralo v bodočnosti velemestna važna vloga letalstvo. Po njegovem mnenju bodo oblasti prej ali slej prisiljene prepovedati zidanje novih nebotičnikov v onih delih velemest, ki so že zdaj prenaseljeni. Nebotičniki ovirajo promet cele okolice, kajti ob določenem času pridrvi iz njih toliko ljudi, da razmeroma ozke ulice ne prenese take frekvence. Vsak poedinec izgublja pri tem čas, a čas je po Edisonvem prepričanju edini kapital, ki ga ima človek, in edina stvar, ki bi je ne smel izgubiti. Edison pravi, da bi morali sodelovati pri gradnji velemest matematiki. Matematik bo pooblaščen bodočnosti.

Kljub Edisonvem svarilu začno letos graditi v Detroitu največji nebotičnik. Poslopje bo visoko 261 metrov in bo imelo 81 nadstropij. Nameščeno bo v njem celo mesto. In to ogromno stavbo zgrade ameriški arhitekti v enem letu ali pa še prej.

Carpentier gre h gledališču

Georges Carpentier, bivši francoski svetovni boksač, čigar zvezda je po nesrečni borbi z Jack Dempseyem začela palogoma ugaševati, se namerava posvetiti umetnosti. Carpentier pojde k gledališču, ki se mu namerava docela posvetiti. Carpentier je že dni podpisal pogodbo z direktorjo pariškega Music Halla in bo od maja dalje že sodeloval v neki reviji.

Kakor znano uživa Carpentier, ki je že večkrat sodeloval v raznih filmih, med nežnim svetom velike simpatije. Zenske ga nazivljejo »Lepi Georges« in še vedno nore za njim, dasi je njegova boksarska zvezda že davno zašla. Zato upa Carpentier, da bo tudi na odru uspel, ker pravilno računa, da mu bo aplaudiralo vse gledališče, ako mu bodo poslake ženske. Teh pa je siguren, saj velja še vedno za lepega dečka. Njegovo mišičasto telo je še vedno prožno, njegova postava elegantna, znameniti so njegovi bleščeči zobci.

V nekem intervjuju z novinarji je Carpentier med drugim omenil: »Gledališče sem vedno ljubil, zakaj živim sem dolgo časa med igralci, v čijih vrstah imamo mnogo prijateljev. Nastopal sem že pri raznih diletantskih predstavah. Nisem igral slabo in dobil sem iz inozemstva nešteto ponudb, katere pa sem zavrnil, ker sem hotel igrati samo v Franciji. Ko pa so me sedaj v Music Halle vprašali, ali hočem igrati, sem rad pristal na to.«

Listi tudi poročajo, da se Georges za svoj nastop marljivo pripravlja, vneto se suka po parketu in trenira vse moderne plešne novitete, počeni od elegantnega tanga do eksotičnega čarlston in blek-botoma. Uči se tudi petja in se uči še dalje v boksu, ki bo vsakor igral tudi v njegovi gledališki karjeri veliko vlogo.

★

× **Devetletni zakonski mož.** Zanimiva tozba o ločitvi zakona se razpravlja pred sodiščem v Carigradu. Hčerka uglednega trgovca Hajria iz Smirne je poročila neznanega ji sina očetovega prijatelja Ber bega. Poročnica ceremonija se je vršila po starem in tradicionalnem običaju. Ženina je zastopala na poroki njegov oče. Šele po poroki je nevesta spoznala svojega moža, ki je bil star jedva 9 let. Hajrijeva je takoj zapuščila hišo in se vrnila k svojim staršem. Nato je vložila tozbo za ločitev zakona, proces pa se je zavlekel v mučno afero, kajti njeni starši so vedeli, da je ženin še mlad, a so ji to zamolčali. Razprava je zato temeljito zanimiva, ker bo sodišče postopalo še po novem švicarskem zakonu, ki ga je uvedel diktator Kernal paša.

× **Boben se vrača v avstrijsko vojsko.** Avstrijska zvezna vojska je imela doslej v svojih oddelkih samo trobentače. To sredstvo pa očitno avstrijskim vojakom in častnikom ne zadošča, zato je odredilo ministrstvo za obrambo, da se ima zopet uvesti in armado boben, ki bo ropotal kakor nekoč v starih časih.

× **Premijera Leharjeve operete v Milanu.** V Milanu so igrali prošle dni Leharjevo opereto »Gigolette«. Občinstvo je sprejelo stvarco z navdušenjem in učinkoviti dvopevi so se morali ponavljati. Zgodba predstavlja povest pevke v britanskem tingeltangu, ki dospe po raznih peripetijah na oder koncertnega varietaja v Port Sajdu.

Skrbna služkinja.

Gospa po večtedenski odsotnosti v kopalniški služkinji, ki je pazila na dom: »Marija, upam, da niste pozabili na naše živali.«

»Radi tega sva lahko brez skrbi, gospa. Le enkrat sem pozabila dati mačkji jesti.«

»Oh, uboga moja muca, gotovo je bila strašno lačna!«

»No, ni ji bilo sil. Požrla je kanarčka in papigo!«

M. Zarnik:

Narodni mučenik Pepe Škrjanc

Pohleven epos v 18 različno dolgih spevih.

Prvo leto se je vzgoja izčrpavala v tem, da sta nosila Pepčka s seboj k šmarnicam v farno cerkev. Tam so ga posebno zanimale mežikajoče lučke in cing'jajoči cerkovnikov mošnjček. Po božanstvih je večkrat prekinil z mahanjem ročic in glasnim «Eeej!» Iz tega sta verni ženci sklepali zadržno, da pošta Pepček še ljubljanski knez in škof.

Čez leto je znal že drsati med vrtnimi gredami. Če se je skobacnil na vse štiri, bi bil opazovalec mislil, da izpod porhentne kijkljice ne gleda nežnost otroškega mca, nego kos čoko-lade.

Včasih so mu utrgali belo lilijo, simbol njegovega svetega patrona. Toda je skušal z njo le ubijati metulje beline, ki jih je bilo vsr polno. To je ženci posebno veselilo, češ kako je že pame-ten! Zato sta ga nahujskali tudi na bramorje. Če mu je kateri prilzel pod roko, mu je najraje odtrgal zadek in se veselil, da žival ni več tako neokretna.

Tudi drugače se je ukoriščal. Postal je virtuoz v zalivanju sočiva za gnoj- nico. Umetnost je vršil s pomočjo kos-traste škatlje, ki jo je našel za plo- tom. «Le daj, gnojnica je duša sol- tarstva», ga je izpodbujala mama. Kaj je duša, Pepček še ni vedel, ker ni preje te besede še slišal. Mislil je pa, da se prvi duša tisti tekočini, ker ima svoj duh. Par let pozneje, ko so mu govo- li že o človeški duši, mu je prva ta impresija nekoliko zmedla pojme in je rčel, časa smatral za svoje duševne pojave povsem druge stvari.

II.

Ko so si dejali, da mora biti že 6 let star, so ga zapisali v šolo «Na Grabnu». In res je prihajal včasih v šolo, če je bilo prav slabo vreme; zla- sti pozimi. Zato se je iz analifata te- kom let prelevil v kulturnega človeka.

Brihten, kakor je bil, je Pepe že prve dni pogruntal, da je šola sicer podlaga življenju, a se ji ne smemo vdajati prečisto, da ne postane mo nerabni teoretiki ali pa celo profes- orji. Zato je mnogo hodil «na tuzne», t. j. študiral je raje v Mestnem logu, ki ga je poznal kakor svoj lastni žep. Te prostrane senožeči z drevejem in gr- movjem od dolgih jarkih in vodah so mu bile svet. Tam ga je tudi plavati naučil krakovski ribič, ki ga je zastran odvezanega čolna vrgel v zeleno globi- no lenega potoka Malega grabna. V plezanju po tiča gnezda bi bil za prv- ka na olimpijadi.

Tovariši so mu kmalu začeli čisto nehoče priznavati neko voditeljstvo. Brez Pepeta ni bilo nikdar pravega «heca». Izumil je razne povsem nove metode za lovljenje rib, rakov in žab. Na sportnem polju je v igrah frniko- lanja, fucanja, bitja svinke, kozo-klamf- ter v streljanju s pračo vsak teden pos- tilv samemu sebi nov rekord.

S sedmimi leti je znal že Ljubljani- co preplaviti in je s tem raztegnil svojo osvojevalnost na Prule, Ljubljanski Grad in Golovec ter na oddaljenejša Barje.

Najljubši pa mu je vendar ostal Mestni log in z 9 leti se je zavedel, kako važno mu ugrene postati bližnje Ko- lejjsko kopaljšče.

Uvedel ga je Kime. Ta Kime je bil nekoliko šepav, kozavega lica in je po- zneje na spodnjem koncu Zvezde pe- kel kostanj. V tistem času pa je bil prostovoljni faktotum v Koleziji. Ves dan je bil v plavalnih hlačah in je do- našal za napitino enega krajcarja dru- gim dečkom iz branjarjev kruha, jabolki itd. Za taka pota si je čez nogo telo oblačil čudni svoj žaket dolgih škricov, ki mu je bil na vse strani prevelik in od starosti nedoločno zelenkaste bar- ve. V taki toaleti zamorskega kralja je šepal do prve ulice, ki tedaj še ni le- žala pred nosom. Tudi kesneje je Kim- me obdržal svojo ljubezen do te bar- ve in fasono podarjenih sukent. To vse omenjam le, ker se v življenjskih ve- likih mož ne sme pozabiti na nikogar, če je imel na njihov razvoj tudi le tre- notek vpliva.

Pepe je Kimeta kmalu precej iz- podrinil iz monopolne pozicije. Vstop- nine v kopaljšču itak ni bilo treba pla- čevati, saj je bil «domačin» in je za ko- paljškega podjetnika opravljal razna poverljiva pota, na pr. kupo anje to- baka za njuhanje ali žganje po frak- ljih (s pa ni tret povedati, da je za- me!)

Sploh se je Pepe vladal, kakor da je kopaljšče pravzaprav njegovo.

Na meščanske dečke je na Pepe učinkoval z ono romantiko prepoveda- nega sadu, kakor razbojnik Čaruga na hrvaške ženske.

Nepoznani so civilni dečk, prinčali Pepetu karsibodi, kos porice, osetu iz- maknjene cigarete, trnikole, indijanske povesti ali tudi kake krajcarje. Od enega je dobil kos rdečega, kos mo- drega in kos rumenega stekla; skozi ta stekla je bilo lepo gledati. Eden pa mu je daroval celo star revolver.

Pepe je imel tudi vedno kaj smodni- ka pri sebi in prevrtan ključ, na kate- rega je oddajal pri slovesnih prilikah pozdravne strele. Taka prilika se je pojavila večkrat; vselej na primer, če se je posrečilo «narabutati» sadja.

Prosim, da nihče ne zamenja rabu- tanja s krajjo. Krasti je sramota, nabra- ti si pa skrivoma sadja s tujega vrta je junaštvo in čast, kakor če Arnaut po-

bere tujega jarca in si ga speče, dasi ima svojih dasti.

In kako je znal Pepe na prste živ- gati! Če pa je pod grmom na samotnih livadah zažvižgal, se mu je kmalu od- zval podoben žvižg in čez prostranstvo Mestnega loga se je pripodil bogveod- kodi kup bosih paglavcev, ki so v Pe- petu priznavali poglavarja in mu bili docela vdani. To je meščanskim deč- kom brezmejno imponiralo in je spo- minjalo na najronosnejše indijanske junake, kakor so bili Volčje oko, Med- vedji krepelji, Rdeča dlan, Sedeči bi- vol, Ukajajoča klopotča ali Mokri mo- kasin.

In je bilo dobro, biti Pepetov sim- patizer. Če so bosopetici hoteli kakega «škrica» pretpsti, je napad mahoma zastal, ako je pripilil Pepe in v tonu gusarskega kapetana ukazal: »Zegub- te se, ta je moj prijatelj!» Med sabo so pa pobje šepetali: »Veš, ta je odkup- ljic... ka.

Če je bil pa ro neljubi pomoti tak dečlo vseeno pretven, je Pepe citiral storilce pred staro vrbo ter jih, sedeč v njeni votlini, kruto sodil. Batine so izostale le za visoko globlo v raznih predi etih, na tate. je bil Pepe že kdaj oko vrgel. Če pa napadali niso ničesar imeli, so morali iti za Pepeta rabutat na najvarnejša mesta. Tja, kjer so o mraku spuščali na vrt pse z verige. Pepe s svojimi zvestimi pa se je razpostavil ob «lotu in kontroliral pod t... Umetn... je obstoj... a tem, da je kdo lenosti se penečega psa primerno za... silil. V ta namen so upo- rabljali duh starih cap, ki jih je beral ali skitalica kot «zdelo», t. j. uroč- no sredstvo, v resnici pa le kot znak za tovarišje popustiti in grmu o' česti.

Nekoč je dobil Pepe v dar pove- čalno steklo. Vako leno je bilo to! Mu- ha je pod njim izgledala kak... majski hrošč, hrošč kakor žaba, lastni prsti pa že bolj kakor kranjske klobase!

Ko je pa na s.lncu svojo roko pod steklom ogledoval, je Pepe zapazil, da stvorijo solnični žarki na koži intenziv- no svetlo točko, čim se steklo spravi v gotovo razdaljo. In glej čudal Zaske- lelo ga je. Cim dlje je imel svetlo toč- ko na roki, bolj ga je peklo in je mo- ral pihentati.

Posikal je kup papirja in eskper- iment ponovil. Kmalu je s plamenom zagorelo. Krasn stvar. Potem je za- gledal za vogalom žganjarja Jurkovega Jačeta, ki je sladko spal, sedeč na tleh in ob hišo naslonjen. Tiho je Pe- pe pomagal par znancom. »Boste nekaj videli.« In je žarišče svoje leče nastavil Jaketu prav na konec škrlatnega nosu.

Dolgo je trajalo, predno je tež- ko naloženi Jaka začel gibati in krem- žiti. Nos mu je že cvrčal. Tedaj je za- čel «o' et i in se o'p.vati. Pa se je zna- šel osamelega. Zato ni nikdar doznal kaj ga je bilo «loletelo. Ko je par me- secev nosil kraste na nosu, je bil pre- pričan, da se mu je na enem nosnih poganjkov «vnelo žg nje», kakor se mu je pozneje splošno, da je v silnih mukah umrl.

Pepe je pa uvedel za natežje zlo- čine ka... en pik polonce». Teža pre- gre je določala število pik, katere je Pepetov krvnik imel skozi lečo vžgati na hrbet desne roke. Kdor je pri tem zavjkal, je za vsak izraz t'lečine do- bil po eno pilo več. Kazen pikapolon- ce je bila si... of nesreča celo, capitis deminuto maxima, državljanska smrt.

«Tomova očca» je bil tedaj po- pularna knjiga. Pikapolon... je bila ena... črnemu su... nj. ki je nosil na te... a gospod... riev žig. S pikapolonca- mi se ni hotela d'žiti niti Pepetu so- vršna partija, latere intelektualni voč- ja... bil krulja... i Kime.

Radi nejunake Kimetove osebe je ta partija itak ostala vedno šibkejša. Delala je bolj z uma svetlim mečem. Tožila je Pepetov... ljudi pri postetni- kih, če so jih grab-tali, in prevajevalu tudi lastna pobalinstva na Pepetove.

Tudi k «mamie» so hodili Pepeta tožariti. Ponavadi jih je zapodila. Če pa... Pepeta vendar «v roko vzela», je Pepe uporabil umetnost mimike. Imel je na... izpolago posebne vrste očitajoč- pogled odspodaj avzevor. Če je ozlov- ljeno mammo tako gledati začel, ni pre- nesla več Pepetovih oči; besede so se ji začel izpotikati in krčno je zapla- kala. Pepeta objela in ga sama silila k izjavi, da ni tal in da so ga le ne- voščiljivi ogrdili.

Več so si «spečci» obetali od učite- lja, zato so Pepeta tudi v šoli ovajali. Toč... Pepe je smatral našeskanje za o'... ezen predme' šolskega pouka in ga ni bolelo. Marj vreden mu je bil ti- sti, ki je bil pri «šomastru» priljubljen. Če je... il zaprt, je pa čez okno po ko- stanju spler... na svobodo.

Nasprotniki so Pepetu dali ime, ki je bilo sicer... rav nedolžno, a je nad njim kar pobeševal radi njegovega animi inurandji.

Za ta priimek je izvedel gospod katehet. Ko so nekoč odmolili, je prav debelo pogledal na Pepeta in ves za- čuden zaklical: «Lej, lej, si tudi ti zo- pet enkrat v šoli, gospod žabji gene- ral!»

Vsa šola, ki je ta priimek dotlej drznila omenjati si le od ušesa na uho, je udarila v smeh, kakor se razpoči bomba, in se ni smeh čisto polegel niti do konca ure. Gospod katehet je na povrhu še nalašč izpraševal: «Ja fantje, čemu se pa smejeje, kaj pa imate danes?»

Pepe je sedel v klopi lica tako mr- kega, kakor ga ni pri njem niti preje, niti pozneje nihče več opazil. Bil je javno in uradno žigosan. Če bi bil ja- ponski samuraj, b' se bil podal na ha- rakiri. Celo drobni in škiljasti Tonček

in radi skrofuloze vedno obvezani Ru- delj sta se mu režala — njemu, gospo- darju logov, gajev, livad in voda. Ne- možnost obrambe mu je zvalila celo solze v oči, kar ga je še posebej straš- no darilo. Nihče ga ni še videl jokati, a pobje so bili preneumni, da bi raz- umeli te solze junaka, ki nikakor ni klonil duhom, nego kliče le po osveti.

V odmoru je pa nastala tišina, ka- kor bi odrezal. Vsakdo se je bal, kaj stori Pepe z njim. Bil je majhen, a košat in izredno močan za svoja leta. Pa je samo obsedel mrk na svojem prostoru in je ves razred le včasih za- ničljivo ošvrknil s pogledom. Ozrl se je takorekoč preko glav sošolcev. Re- outacija se mu je dokaj hitro vračala.

Uspeh je bil pa vendar tu. Boječ se ponovito, je Pepe začel redneje v šolo zahajati. Seveda ne pretirano.

Prisegel pa si je osvetilo! Način Pepetove osvete je bil ponav- vadi zasoljen s humorjem in tehno prevdarnjen. V izgled bodi naveden pri- mer.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke dne 8. januarja 1927.

Razlika v pri- meri s stanjem dne 31. dec.

AKTIVA:	
Kovinska podlaga	432,8 — 5,9
posojila	1.460,1 — 20,8
račun za odkup kronskih novčanic	1.114,1
račun začasne razmenjave	333,0
državni dolgovi	2.966,3
vrednost drž. domen	2.138,3
saldo raznih računov	642,6 + 68,2
Skupaj	9.087,6
PASIVA:	
Od glavnice izplačano	30,0
rezervni fond	9,3
novčnice v obtoku	5.806,7 — 5,0
državni račun začasne razmenjave	333,0
državne terjatve po raznih računih	159,1 + 103,9
razne obveznosti	527,9 — 57,4
državne terjatve za za- stavljene domene	2.138,3
ažijo za kupovanje zlata	83,0
Skupaj	9.087,6

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčanic se je znižal od zadnjega izkaza za 5 mil. Din.

Enotna organizacija gospodar- skih zbornic

Kakor kmo že včeraj poročali, je skil- cal trgovinski minister Dr. Krajač za 21. t. m. konferenco, na kateri bodo zastopniki gospodarskih zbornic razpravljali o osnu- tu zakona, ki predvideva enotne gospodar- ske zbornice za vsa država. Mnenja o po- trebi reorganizacije postojećih zbornic v prečanskih krajih so deljena. Eni so za to, naj bi se organizirale enotne gospodarske zbornice z avtonomnimi sekcijami (trgov- sko-industrijske in obrtne), kakor je zdaj v prečanskih krajih, drugi pa zagovarjajo sistem zasebnih zbornic, kakor jih imajo v Srbiji, kjer postoje industrijske, trgovske in obrtne zbornice vsake zase. Osnutek zakona o enotni organizaciji zbornic določa, da: b) se na skupnih sejah razpravljajo o vseh vprašanjih, ki spadajo v delokrog vseh treh zborničnih sekcij, dočim bi se omejil delo- krog avtonomnih sekcij samo na specialne probleme poedinih strok. Glede volitev zborničnega predsedništva in funkcionar- jev bi se napravil poseben ključ, ki bi ome- jeno vsako majorizacijo, tako da bi do- bile vse tri stroke v zborničnem vodstvu toliko funkcionarjev, kolikor jih zahteva številna moč dotične sekcije.

Vprašanje enotne organizacije gospo- darskih zbornic je že del časa aktualno. Načrt trgovskega ministra je izdelal se- danji pomočnik ministra trgovine in in- dustrije univ. prof. Dr. Kostič, ki je svoj čas služboval v Ljubljani. Današnje stanje tega vprašanja je sledeče:

Naistarejša Trgovska zbornica v drža- vi je zbornica v Dubrovniku, ki obstoja že 150 let in ki bo letos na svečan način pro- slavila svoj jubilej. Trgovske zbornice na Hrvaškem in v Sloveniji so bile ustanov- ljene po letu 1850 v Bosni je bila ustanov- ljena Trgovska zbornica v Sarajevu l. 1910. Istega leta so bile tudi ustanovljene Trgov- ske zbornice v Srbiji. Trgovske zbornice v prečanskih krajih temelje na zakonu o zbornicah Za Bosno je bil izdan specialni zakon, dočim ureja organizacijsko obliko Trgovskih zbornic v Srbiji stari srbski za- kon o radnjama. Trgovske zbornice v Srbiji so valed balkanskih vojn prenehale z de- lom l. 1912. ter bile oživljeje šele l. 1920. Istega leta je bila ustanovljena skupna zbornica za trgovino, industrijo in obrt v Novem Sadu in Bečkereku. V Skoplju je bila ustanovljena Trgovsko-industrijska zbornica, dočim je obrtniško podrejeno Obrtni zbornici v Beogradu, ki velja za sta- ro in novo Srbijo.

Na ta način obstojajo skupne zbornice za trgovino, industrijo in obrt v vseh kra- jih, izvenzemlje Beograd in Srbijo. Za enotne in skupne zbornice z industrijskimi, obrt- nimi in trgovskimi sekcijami govore važni finančni interesi ter deloma tehnični vidiki. Skupnim zbornicam se protivijo samo obrt- ni krogi in to iz praktičnih razlogov, šel da skupne zbornice ne žrtijo obrtnih in- teresov v enaki meri kakor industrijske in trgovske panoge. Zato je razumljivo, da so industrijalci in trgovci za skupne zbornice. Splošno mnenje pa je, da je treba sprejeti

GRIPA

se zopet pojavlja! Pri njej so se pokazale vedno za osobito dobre

- Aspirinove -
- tablete „Bayer“ -

Najglavnejši po avi — groznica (mrzica), glavoboli in ostale boli se odstranijo brzo.

109

roče, dne 14. februarja pa glede dobavo 320 ton kovaškega koka. — Podrobnosti pri ekonomskem oddelku direkcije. — Di- rekcija državnega rudnika v Velenju spre- jema do 25. t. m. ponudbo za dobavo po- cikane in železne pločevine, za dobavo železa in vijakov ter za dobavo 130 m jam- skega lesa.

Zobozdravnik
UNIV. MED. DR.

Ciril Cirman

ordnir sod 17. januarja 1927 za zobne in ustne bolezni vsaki dan od 8.—12. in od 14.—18 v LJUBLJANI, Fran- čiškanova ulica 10/A, (bivši ord. prostori prof. Valente).

86

Film Pri nas in drugod

V zadnjih treh tednih smo imeli v Ljub- ljani v splošnem izredno dober program, tako da bo to razdobje bržčas predstavljalo višek letošnje sezone. Samoumevno je bilo vmes tudi več manjvrednih ali pov- prečnih filmov, a v splošnem so vendar prevladovali »Slageriji«, in to ne le Slagerji za maso, ampak tudi Slagerji za kritika, kar ni vedno isto.

V prijetnem spominu nam je še vedno epohalni »Ben Hur«, ki nam ga je prinesel Dvor in ki je res upravičil svoj veliki slo- ves. Nekatero scene, zlasti morska bitka in konjska dirka, pričajo o neverjetnih možnostih moderne filmske tehnike. »Ben Hur«, ki žanje triumfe križem sveta, bo tudi ljubljanski publiki, ki je polnila gledališče večer za večerom, ostal trajno v spominu. Mnogo jih je, ki so bili to pot prvič v kinu, in gotovo jim ni bilo žal.

Skoro istočasno je vrtele Matica zadnji film Rudolfa Valentina »Sejgov sine«, po splošnem mnenju tudi najboljši Valentinov film. Valentina je pograbila smrt, predno je bil film dokončan, in nadomeščati ga je moral drug igralec. Režija je to tako spretno maskirala, da je le malokdo opazil, do kod je igral pravi Valentino in od kod njegov namestnik.

Nadaljni prvovrsten film Maticce je bila Carmen. Film menda francoske pro- dukcije, a posnet večinoma po naravi ter s špansko komparzerijo in deloma tudi špansko zasledbo glavnih vlog, tako da je nudil tako verno sliko Španije, španske pokrajine in španskega življenja, kakor do- bimo to v malokaterem drugem filmu. Na visokem umetniškem nivoju je stal »Praski študent«, morda najboljši film najnovejše nemške produkcije, vsaj kolikor smo je videli doslej pri nas. Glavni vlogi imata Konrad Veidt in Agneza Esterhazy. Film je tudi v Ljubljani ugal.

Kabinetni komad je bila tudi ameriška komedija »Kohn in drugi«, ki smo jo videli v Idealu. Po svojem slikanem risanju ml- jeja in po svoji posrečeni komiki spona gotovo v vrsto onih tako redkih res do- brih filmov ameriške provenienčne. Umetni- ško morda za stopnjo nižja, a po vsebini in razkošju inscenaciji za publiko izredno učinkovita je bila »Fedora« z elito nemških igralcev.

Ljubljansko občinstvo mora s pohvalo priznati, da store vodfina vseh treh naših kinov res vse, da nam nudilo čim boljše in čim novejše filme. Saj vidimo, da dobitno večino takozvanih vellefilmov pred drug- gim, večjim mestu; ne samo pred Beogra- dom, ampak tudi pred Dunajem in Pra- go, ki delata reklame za razne filme čisto še le, ko smo v Ljubljani nanje že pozabili. Ta uspeh je treba tem bolj ceniti, ker je znano, kako velike so težkoče z nabavo prvovrstnih filmov, ker so kinopodjetja skoro na milost in nemilost izročena me- dnarodno organiziranim filmskim razpe- valnicam.

Po drugod so bili v zadnjem času na repertoarju filmi:

V Mariboru: »David in Goliat«, »Sti- lijske noč«, »Mali kompanjon«, »Lajnja sramežljivost«, »Ljubica iz Prajca«, »Po- nočno solnce« itd.

V Zagrebu: »Markoc«, »Kadar kraljina ljubici (Norma Talmadge)«, »Če bi možje vedeli (Gloria Swanson)«, »Veseli črtniki«, »Poštarjeva hči«, »Poroknik Orlov«, »Zagub- ljani sine«, »Madona s čestec«, »Zena ne želi otroke itd.

V Beogradu: »Ko žena izubici«, »Gal- gani in oficir«, »Cirkuški kralj«, »Zarov sine« itd.

Na Dunaju: »Bustijeva pota k možu in lepotic«, »Velika kneginja in natakarije«, »1000 korakov čarilstva«, »Pratermizic (Onay Andra)«, »Egipčanske noč«, »Opore- ka iskalka zlatca«, »Pri belem konjaku«, »Zena v zlatcu«, »Dandanašnja Dubaryc«, »Zigotto kot dirkač« itd. Te dni vrte v 16 kinih hkratu »Praskaška študenta«.

V Parizu: »Tom, junak prijatelj«, »Val- ekov čar«, »Zena noč«, »Velika paradca«, »Mihal Strogovc«, »Brodar Volgec«, »Njegov prvi uspeh« itd.

— Beethovenov film, sestavljen v pro- slavo letošnjega jubileja genialnega sklada- telja, so pravkar dovršili na Dunaju in ga bodo v terek prvič predvajali. Beethovna igra v filmu Fritz Kortner.

— Adolf Menjou kot ljubmec. V no- vem Paramountovem filmu »Velika knegi- nja in natakar« nastopa sloviti igralec, ko- ležja domena so bile doslej predvsem vlo- ge lumpa, zahrbtnega intriganta in izdajal- ca, galantnega, do ušes zaljubljenega mlade- čka. Svojo vlogo je risil baje brezhibno in se je sijajno obnesel tudi v tel, zanj novi panogi. Delanje pikantnega filma se naslanja na istoimenski roman Alfreda Sa- voirja. Zensko glavno vlogo, lepo velike kneginjo, igra slovita Florence Vidor, ki jo štejejo med prve ameriške filmske kraso- tice.

— Dobave. Direkcija državnih želez- nic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. po- nudbe za dobavo 800 kg stauer-masti, 200 kg vazelina in 50 kg kostnega olja; do 21. t. m. za dobavo 340 raznih lopat. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 5. februarja pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 14.800 kg razne- ga fazonskega železa, 2000 kg črne železne pločevine, 700 kg železne žice in 3600 kg žičnikov in glede dobave 158 parnih raz- vodenikov iz fosfornega bronca, dne 7. febru- arja glede dobave 112 valjev za batne ob- tice.

Hektografični aparati, zvitki, masa hektografični trakovi vedno in natic neje v za og pri Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 61 Tel. 980

DANES! CIRCUS BEELY

Velika slavnostna otvoritvena gala predstava največjega evropskega cirka kusa je izvrstno posneta v senzacijski nalmen. razkošno opremljenem, najnovjšem in najboljšem

Harry Piel

velefilmu «Demon cirka Beely». V družbi vedno elegantnega Harry Piel vidimo simpatičnega Ericha Kaizer Tietza, idealno lepo Hanni Weisse in še ostale, dobro znane filmske zvezde. — Posebno Vas opozarjamo na kolosalno dresuro levov, tigrov, slonov in prekrasnih konjev. kakor na ostali nad vse zanimivi in bogati spored velikanskega cirka. — Oba dela tega kolosalnega filmskega dela v enem sporedu, pri navadnih cenah.

Preskrbite si pravočasno vstopnice, ker je interes za naš Cirkus Beely ogromen.
Elitni Kino Matica, najuglednejši kino v Ljubljani. Tel. 124

Ivan Bricej, Ljubljana

najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica
Lunaška cesta 15 in Gosposvetska c. 5 (dvorišča kavarna «Evropa»)
se priporoča — izvršitev točna cene zmerne 87-1

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.
rovet, stavni galanterijski in okrasni predmeti
Klasna instalacije vodovodov
Izprava strojev. Kopalniške in klesarske naprave
Izdelovanje nosod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod za konzerve ter ličografija

Kyffhäuser - Technikum
FRANKENHAUSE
(Nemčija) 22 L
ne šola za strojni in avtomobilsko gradnjo. Električni poseben odsek za pojedelstvo in avtomobilstvo

L. Mikuš
Ljubljana, Vozni trg 11
p. parno svoje zaloge
dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic.
Preparati za čiščenje talne in stenske površine

STAMPILJE
etikete
SITAR & SVETEK
Ljubljana
Sv. Petra c. 13

Ondulacija
vodne ondulacija striženje barvanje las, manikura — naj neje se izvršuje v damskem salonu — «KELVIN» Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1

VAZNO! VAZNO!
Dame, pozor!
Pouk krojenja in lastnega izdelovanja oblek za ženske in dame, katere nimajo časa čez dan, bo v popoldanskih in večernih urah in se prične dne 17. januarja 1927. — Stari trg št. 19. «KROJNO UČILIŠČE», Ljubljana 66

Gospodična,
ki je dovršila z dobrim uspehom trgovski tečaj, išče stalno službo pri večjem podjetju. Zmožna slovenskega in nemškega jezika, stenografije, strojepisja ter vseh pisarniških del. — Ponudbe pod «Dober uspeh 89» na upravo «Sl. Narod».

Abonenti na dobro hrano
se sprejemajo v gostilni «Prešeren», Rožna ulica št. 29. — Točijo se prvovrstna štajerska in dolenska vina. — Za obisk se vljudno priporoča — **Gabrijel Lavrič**.

Prodajalka
mešane stroke, dobro izurjena — išče službo blaginjske. — Pismene ponudbe pod «Blaginjska čarka/70» na upravo «Sl. Narod».

Stanovanje
1-2 sob s kuhinjo išče mlad zakonski par plača za pol leta vnaprej. — Ponudbe pod «Stanovanje/68» na upravo «Slov. Narod».

Več spalnic
iz hrastovega, orehovega in mehkega lesa ter več kuhinjskih naprav — prodam. — Jocij Kurjik, Zgornja Šiška št. 51. — Delo solidno. — Cene nizke. 42

Dve spalnici
iz trdega lesa, fino izdelani — prodaja Henrik Bittenc, Vižmarje 77.

Vinotoč
«Grajska klet» (preje pri Fridrihu), Mestni trg 13 — priporoča dobra pristna vina: črno, belo, nazmizno 1 Din 10.—, rizling, traminec, rdeči halski burgundec (nekaj posebnega). Cez ulico po dogovoru popust.

30.000 Din
posojila išče trgovec v svrhu povečanja trgovine na zelo prometnem kraju, event. se sprejme družabnik. — Ponudbe pod «Sigurnost/115» na upravo «Slov. Narod».

J. Stjepušin

Sisak
reparira: aljole (ambure, žice, kartirura, šole, stane, ostanke, stane, cevi, glazole, odlikovan, na par, 22-1, risnoj, zlozbi, — Cienki, franko

Najnoviji opobalni tzum petrolejske olinke svetilnika.
AIDA z Avrova žarnico

200-500
svetilnik
krasno bela lut
Neznatna poraba petroleja
Sveži kakor elektrika
„AIDA“

se rabo za razsvetljavo proda ainic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorišč, vrtov td. «AIDA» je prikladna za najmanjši in največje prostore — Zahtevajte prospekte! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARČ drug
CAGREB «reradovitev, ulica 1
— Išcemo zaupne zastopnike —
— Zahtevajte tako prospekte —
Poverjen prodajalec srečk državne razredne loterije
Orag. R. Kolaković
BEOGRAD 21
prodaja na veliko in malo
Najbolje urejena poslovavnica v vste. Daje najugodnejše pogoje za prodajo srečk Službeni načrt z navodilom pošijem vsakemu brezplačno

Proti reumi, boleznim sklepim in mišičju, utrujenosti, splošnim telesnim slabostim, zločnim bolečinam, vzemite na sladkorju, v vodi za pitje, ali pa primešajte kopelji nekaj kapljic
„BRAZAY“
francoskega žganja z mentolom

Dobite ga v vseh lekarnah, drogerijah in večjih prodajalnah — Generalno zastopstvo in depot za SHS pa ima
«DESTILAT» d. d. v ZEMUNU

15 letno jamstvo
najpopolnejši **STOWER** šivalni stroji — pogreznjivim transporterjem (grabeljic); z enostavnim premikom je pripravljen za šlopanje vezenje ali šivanje
LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6, 1. nadst.
Telefon št. 980.

RHEUMO
skutno in kronično, bolečine v kosteh, zbadanje otrplosti, krči v želodcu, glavobol, protin, shias in vsake vrste ne razgije zdravje uspešno
«USKI MELEM»
Dovoljen od ministrstva zdravja v Beogradu. Premnoga zahvalna pisma potrjuje njegovo zdravilnost. Obenem je pa tudi najcenejši vsi specialiteti vrste. Dobiva se no vseni lekarnah in drogerijah naše dežele.
Po pošti s povzetjem
Ovrska apteka Bogojevic Skoplje

Francoske vezenine toilet
volno, svilo, srebrom in zlatom po najnovjših smernicah avstrijske pariške lonske tvrdke AMK. — Najmodnejši načrti in najfinišje izvršitev vezenja za storov, perila, pregrijal, izdelovan e in razpošiljanje šablona za kreditisk ženskih ročnih del. Entianje, ažuriranje, predtiskanje.
Matek & Mikoš, Ljubljana
DALMATINOVA 13

Brez konkurence!
Inventurna razprodaja
damskih lakastih in atlasastih čevljev za ples. Vsak par samo Din 150.—
Aleksander Oblat
Sv. Petra c. 18.

20% ceneje
vsa naročila po meri in popravlila pri
Franc Szantner, Ljubljana
Selenburgova ulica 1
prvovrstna specialna izdelovalnica čevljev za občutljive in bolne noge

Graški Dieslov motor
dolgo preizkušen izdelek za vsak obrat
Najvarčnejša poraba gonilnega olja. — Preprosto oskrbovanje. — Zgrajen s kompresorjem ali brez njega. — Od 30 HP naprej se dobavlja točno ozir. na kratek rok.
Grazer Waggon- und Maschinen-Fabriks- Aktiengesellschaft
vormals Joh. Weitzer.
Zastopstvi za Jugoslavijo:
BEOGRAD: Ing. O. Meinhard, Knez Mihajlova br. 49
ZAGREB: Gjurjo Vrčljan, Vmogradska cesta br. 5

Seštevanje! Računanje
Burroughs Portable
Dolarjev 180.—
10 mesečnih obrokov
Brezplačno in neodvisno predčenje
Glogowski & Co.
ZAGREB,
Gačkova ulica 71

ZAHVALA.
Vsem, ki ste ob prezgodnji smrti moje nepozabne, blagopokojne soproge
Marije
sočustvovali z menoj, vsem, ki ste ji oktili prezgodnji grob z vencu in šopki ter vsem onim neštetim, ki ste ji izkazali čast na njeni zadnji poti, izrekam najglobokejšo zahvalo v svojem ter imenu vseh ostalih sorodnikov.
Ljubljana, 15. januarja 1927.
Igo Florjančič

ZAHVALA.
Ob prezgodnji in bridki izgubi našega ljubljeneega, srčno dobrega, skrbnega soproga in očeta, blagopokojnega
Martin Dolničarja
izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so nam na katerikoli način lajšali našo neizmerno bol.
Zahvaljujemo se prečastiti duhovščini St. Peterske župnije, gg. zdravnikom dr. Oton Hausu in dr. Tone Jamarju, ki sta pokojniku ves čas njegove dolgoletne boleznim s požrtvovalno vnelo lajšala muke, dalje profsorskemu zboru in učenkam IV. razreda žen. real. gimn., čč. sestram in gojenkam Lichtenturnovega zavoda, ljubljanskemu Sokolu, Št. Peterski moški in ženski podružnici Družbe Sv. Cirila in Metoda, gg. pevcem, gg. družabnikom, uradništvu in delavstvu tovarne „Zora“, gg. trgovcem, darovalcem vencev in cvetja in sploh vsem, ki so ranjkemu izkazali čast na njegovi zadnji poti.
V Ljubljani, dne 15. januarja 1927.
Žalujejoči ostali.